

T.C
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ ve SPORCU
ÖĞRENCİLER ARASINDAKİ İLETİŞİMİN, SPORTİF
BAŞARI MOTİVASYONUyla İLİŞKİSİ

MEHMET VEYSİ BORA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Recep CENGİZ

ŞANLIURFA 2013

T.C
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ ve SPORCU
ÖĞRENCİLER ARASINDAKİ İLETİŞİMİN, SPORTİF
BAŞARI MOTİVASYONUyla İLİŞKİSİ

MEHMET VEYSİ BORA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Recep CENGİZ

ŞANLIURFA 2013

HARRAN ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Mehmet Veysi BORA'nın hazırladığı "Beden Eğitimi Öğretmeni ve Sporcu Öğrenciler Arasındaki İletişimin, Sportif Başarı Motivasyonu İlişkisi" konulu çalışma 21.05.2013 tarihinde jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Recep CENGİZ (Danışman)
Harran Üniversitesi
BAŞKAN

Doç. Dr. Ferit KÜÇÜK
Harran Üniversitesi
ÜYE

Doç. Dr. Recep KÜRKCÜ
Harran Üniversitesi
ÜYE

ONAY

Prof. Dr. Nürten AKSOY
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Tezin başlangıcından bitimine kadar her aşamasında desteğini ve ilgisini hiç esirgemeyip, tez danışmanı olmaktan öte baba şefkatiyle çalışmamı kucaklayan, zevkli bir çalışma ortamı sağlayan ve fikirleriyle bakış açımı geliştiren Yrd. Doç. Dr. Recep CENGİZ' e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Değerli zamanlarını bana ayırıp, görüşlerinden yararlanma fırsatı verdiği için, Doç. Dr. Recep KÜRKCÜ'ye Psikolojik danışman arkadaşım Ferit SÜTPAK'a, öğretmen arkadaşım Ömer Faruk KILIÇ'a göstermiş oldukları yakından Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü personeli Ahmet ÖZDEMİR ve Kadir RASTGELDİ'ye teşekkür ederim.

Manevi desteğinden dolayı emeği geçen değerli hocam Resul HALAT'a tüm arkadaşlarıma ve aileme teşekkür ederim.

2013
Mehmet Veysi BORA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
TABLolar LİSTESİ.....	IV
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	V
ÖZET	VI
ABSTRACT	VII

BÖLÜM I

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	1
1.1.GİRİŞ	2
1.2. Problem Durumu	2
1.3.Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Varsayımlar	3
1.6. Araştırma Sınırlıkları	3

BÖLÜM II

2.KURAMSAL TEMELLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1. Motivasyon	4
2.1.1. GÜdüleme Kuramları	5
2.1.2. Gereksinim Hiyerarşisi Kuramı	5
2.1.3. Fizyolojik Gereksinimler	6
2.1.4 Güvenlik Gereksinimi	6
2.1.5. Sosyal Gereksinimler (Ait Olma ve Sevgi)	6
2.1.6. Saygınlık Gereksinimi	7
2.1.7 Kendini Gerçekleştirme Gereksinimi	7
2.2 ERG Kuramı	7
2.2.1. Varlık Gereksinimleri	7
2.2.2. İlişki Gereksinimleri	7
2.2.3 Gelişme Gereksinimleri	8
2.3. İki Etken Kuramı	8
2.4. Eşitlik (Denkserlik) Kuramı	9
2.5. Mc Gregor'un X ve Y Kuramı	10
2.5.1. X Kuramı	10
2.5.2. Y Kuramı	10
2.6. Başarı GÜdüsü Kuramı	10
2.7. Spor	12
2.7.1. Spor Kavramı	12
2.7.2. Sosyal Bir Olgu Olarak Spor	13
2.7.3. Sporun Temel Amaç ve Fonksiyonları	13
2.8. Sporda GÜdüleme	15
2.9. Eğitim	16
2.9.1. Eğitim – Öğrenme İlişkisi	16

2.9.2. Beden Eğitimin Önemi ve Amacı	17
2.10. İletişim	17
2.10.1. İletişim Kuramları	18
2.10.1.1. Laswell Modeli	18
2.10.1.2. Newcomb Modeli	19
2.10.1.3. Jacopson Modeli	20
2.10.2. İletişim Çeşitleri	21
2.10.2.1. Sözlü İletişim	21
2.10.2.2. Sözsüz İletişim (Beden Dili)	21
2.10.2.3. Yazılı İletişim	22
2.10.3. İletişim ve Spor	22
2.11. Beden Eğitimi	23
2.11.1. Beden Eğitimi ve Spor	25
2.11.2. Beden Eğitimi Öğretmeni İle Öğrenci İletişimi	25
2.12. Başarı	26
2.12.1. Sportif Başarı	26
2.12.2. İlgili Çalışmalar	27

BÖLÜM III

YÖNTEM	29
3.1. Araştırmanın Model	31
3.2. Evren ve Örneklem	31
3.3. Veri Toplama Aracı	32
3.4. Verilerin Toplanması	33
3.5. Verilerin Analizi	33

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR	34
----------------------------	----

BÖLÜM V

TARTIŞMA	45
SONUÇ VE ÖNERİLER	52
KAYNAKÇA	54
ÖZGEÇMİŞ	60
EK.1 Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği	61
EK.2 Futbolda Antrenör İletişim Ölçeği	63

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. $\alpha= 0.05$ İçin rneklem Büyüklükleri	32
Tablo 2. Öğrencilerin Demografik Bilgileri	34
Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Antrenörle İletişim Puan Dağılımları	35
Tablo 4. Öğrencilerin Antrenörle İletişim Algılarının Branş Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	36
Tablo 5. Öğrencilerin Antrenörle İletişim Algılarının Spor Yapma Yaşı Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	36
Tablo 6. Öğrencilerin Antrenörle İletişim Algılarının Antrenörle alışma Süresi Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	37
Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre, Spora zg Başarı Motivasyonu Puan Dağılımları	38
Tablo 8. Öğrencilerin G Gösterme Algılarının Branş Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	39
Tablo 9. Öğrencilerin Başarıya Yaklaşma Algılarının Branş Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	39
Tablo 10. Öğrencilerin Başarısızlıktan Kaçınma Algılarının Branş Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	40
Tablo 11. Öğrencilerin G Gösterme Algılarının Spor Yapma Yaşı Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	40
Tablo 12. Öğrencilerin Başarıya Yaklaşma Algılarının Spor Yapma Yaşı Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	41
Tablo 13. Öğrencilerin Başarısızlıktan Kaçınma Algılarının Spor Yapma Yaşı Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	41
Tablo 14. Öğrencilerin G Gösterme Algılarının Antrenörle alışma Süresi Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	42
Tablo 15. Öğrencilerin Başarıya Yaklaşma Algılarının Antrenörle alışma Süresi Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	43
Tablo 16. Öğrencilerin Başarısızlıktan Kaçınma Algılarının Antrenörle alışma Süresi Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	43
Tablo 17. Öğrencilerin Antrenörle İletişim Düzeyleri ve Başarı Motivasyonu Alt Boyutları Arasındaki İlişkilerin Dağılımı	44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Maslow'un Gereksinimler Zinciri	6
Şekil 2. Herzberg'in İki Etken Kuramı	9
Şekil 3. Gerbner İletişim Modeli	19

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim öğrencileri ile beden eğitimi öğretmenleri arasındaki iletişim düzeyleri ile başarı motivasyonları arasındaki ilişkiyi belirlemek, cinsiyet, branş, spor yapma yılı, aynı antrenörle çalışma süresi gibi değişkenlerin de iletişim düzeyleri ve başarı motivasyonları üzerinde etkisinin olup olmadığını ortaya koymaktır.

Bu çalışma tarama modelinde olup, Tiryaki ve Gödelek tarafından geliştirilen “Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği” ve Abakay ve Kuru tarafından geliştirilen “Antrenör İletişim Ölçeği” anketleri kullanılmıştır.

Mardin ili merkez ortaöğretim okullarında eğitim gören öğrencilere sınıf ortamında uygulanmıştır. Bu uygulama için öncelikle öğrencilere yapılan çalışma ve uygulanacak ölçekler hakkında bilgi verilmiş, daha sonra öğrencilere dağıtılan ölçekleri doldurmaları istenmiştir.

Araştırmada, iletişimin ve motivasyon arasındaki ilişkide cinsiyet, spor branşı, spora başlama yaşı, antrenörle çalışma süresi ile ilgili anlamlı farklılıklara rastlanmazken öğrencilerin antrenörle iletişim algılamalarında diğer spor dallarına göre basketbol lehine anlamlı farklılık görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim öğrencileri, Motivasyon, İletişim, Beden eğitimi öğretmeni

ABSTRACT

The aim of this investigation is to determine the relation between the communication levels and success motivation of the secondary education students and their coach, and also to put fourth whether or not the variables such as gender, branch, the year of doing sport, the time of working with the same coach have an effect on the connection level and success motivation This investigation is a scanning model and it is used on the surveys such as “Success motivation scale typical to sport” developed by Tiryaki and Gödelek and “ The communication scale of the coach” developed by Abakay and Kuru

It is applied to the students having education in the secondary education of Mardin – Centrum. For this application, firstly, the information has been given about the studies and scales applied to the students, after that; it has been asked students to fill the scales which are handed out.

In the investigation, it has been come across that; in terms of connection between communication and motivation, there aren't serious distinctnesses related to gender, branch of the sport and the time of working with the coach and it is realized that in terms of the perception of the students, there is a serious distinctness on behalf of basketball in comparison with other sports branch .

Keywords: Secondary education students, Motivation, Communication, Physical education teacher

BÖLÜM I

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

1.1. GİRİŞ

Spor etkinlikleri farklı hedef, yetenek, sosyal yapı ve iletişim becerileri olan öğrencilerin bir araya geldiği yoğun ve stresli ortamlardır. Bu ortamda çalışmak zorunda olan pek çok öğrencilerin hedef ve beklentileri, öncelikleri, değer yargıları ve yönetim teknikleri düşünüldüğünde uygun çalışma ortamının yaratılmasında etkili iletişim ve güdülenmeye yönelik davranışlar önem kazanmaktadır. Bu süreçte beden eğitimi öğretmenleri vazgeçilmez bir rol oynamaktadır.

Sporcu öğrencilerin yüksek yoğunluktaki programlara katılmalarını ve bunu uzun süre devam ettirmelerini sağlayan gücü açıklamak için birçok teori öne sürülmüştür. Bu teorilerden birisi de başarı motivasyonu teorisidir. Başarı motivasyonu teorisi kişilerin fiziksel bir aktiviteye neden katıldığını, zor olanı başarmak için neden bu kadar çaba harcadığını ve bunu neden uzun süre devam ettirdiğini açıklamaktadır(1). Bu süreçte, güdüleme genel olarak, bireyin belirli bir davranış yönünde harekete geçmesi ya da gereksinimleri ve duyguları doğrultusunda söz konusu davranışın sürdürülebilir olmasını sağlayan güçleri ifade etmektedir(2).

Başarı motivasyonu ile ilgili yapılan araştırmalar başarıya yaklaşma, başarısızlıktan kaçınma, güç gösterme, ceza ve ödül, yönetim tarzı, kulüp içi iletişim gibi pek çok faktörün başarı motivasyonuna etki ettiğini göstermektedir(3,4,5).

Aktif spor yapan öğrencilerin motivasyonlarının sağlanmasında beden eğitimi öğretmenlerinin, öğrencilerinin kişilik, aile yapısı, spora yönelme nedenleri, yaşam biçimi ve arkadaşlık ilişkileri konularında da yeterli bilgiye sahip olması önemlidir(3). Performans açısından bir diğer önemli konu, öğrencilerin güdüleme biçimini, düzey ve yönteminin bilmesidir. Bu özelliklere göre, iletişim tekniklerinin uygulanması, öğretmen, öğrenci davranışları üzerinde karşılıklı etkileşimi de kapsamaktadır. Bu etkileşimde, sözlü ve sözsüz iletişim önemli araçlardır(4). İletişim konusunda yapılan araştırmalar, sözlü ve sözsüz iletişim tekniklerinin performans üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır(6,7,8,9).

1.2. Problem Durumu

Öğrenci-öğretmen ilişkisinin temelini oluşturan etkili iletişim becerilerinin kullanımı, sporcu öğrencilerin performansını yükselten önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradan hareketle iletişim kavramı spor alanı içinde, sporcu performansında elde edilecek değerler açısından incelenmesi gereken bir konudur.

Beden eğitimi öğretmenin öğrencilerine yaklaşımlarında, sporcu öğrenci ile sağlıklı ve verimli bir işbirliği kurabilmeyi amaçlamalıdır. Öğretmenin sergileyeceği bu tür yaklaşımlarla kuracakları iletişim bağı, öğrencinin performansını engelleyen veya etkileyen psikolojik sorunların ortadan kaldırılmasında belirleyici bir etken olarak görülmektedir(6).

1.3. Araştırmanın Amacı

Beden eğitimi öğretmenin, öğrencilere verdikleri mesaj, olaylara yaklaşımları, liderlik özellikleri ve sınıfa yansıttıkları ders anlayışları aynı zamanda iletişim becerileri hakkında önemli ipuçları vermektedir(5).

Antrenörlük felsefesi, takımda nasıl kararlar alındığı, hangi beceri ve strateji öğretileceği, antrenmanların nasıl organize edileceği, sporcuları disipline etmek için hangi metotları kullanılacağına ve sporculara başarılı olmaları için hangi rollerin verileceğinde belirleyici bir etken olarak görülmektedir. Bahsedilen bu özelliklerin beden eğitimi öğretmenleri tarafından uygulanabilmesi, beden eğitimi öğretmeni ile sporcu arasında etkili bir iletişim bağının kurulmasını zorunlu kılar.

Bu araştırmanın amacı, öğrenci sporcuların demografik özelliklerini de dikkate alarak, beden eğitimi öğretmenleriyle olan iletişimlerinin sportif başarı motivasyonu ile ilişkisini belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda, araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Öğrencilerin başarı motivasyonu ölçeğinin alt boyutlarından (güç gösterme, başarıya yaklaşma, başarısızlıktan kaçınma) elde ettikleri puanlar;
 - 1.1 Sporcuların branşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
 - 1.2 Sporcuların cinsiyet durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
 - 1.3 Sporcuların spor yapma yılına göre farklılaşmakta mıdır?
 - 1.4 Sporcuların aynı antrenörle çalışma süresine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu tür bilimsel araştırmalar sorunları çözüme kavuşturma yolunda önemli adımlardır. Araştırmada; beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerle arasındaki etkileşimin, sporcunun başarısına etkisini incelemiştir. Dolayısıyla araştırma sonucunda; sporda başarılı olan ve olamayan öğrencilerin beden eğitimi öğretmenleri ile arasındaki iletişiminin öğrenci motivesine olumlu ve olumsuz yönleri tespit etmeye yönelik olması önemlidir.

1.5. Varsayımlar

Örneklemin evrenin tümünü yansıttığı varsayılacaktır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Mardin ili merkez ortaöğretim okulları ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Motivasyon

Güdülenmenin İngilizce karşılığı olan ‘motivation’ kelimesi, Latince’ de ‘hareket etme’ anlamına gelen ‘mot’ kökünden türetilmiş olup psikolojide iç’ den gelen itici kuvvetlerle belli bir hedefe doğru yönelen maksatlı davranışlar için kullanıldığı görülmektedir(7).

Motivasyonu, pek çok hareket alternatifinden birini tercih etmek ve nispeten süreklilik gösteren faktörleri de motiv olarak tanımlayan görüşler de vardır. Mesela “kişiyi bir harekette bulunmaya veya birçok hareket alternatifinden birini tercih etmeye iten ve nispeten bir süreklilik gösteren faktörlere motiv denir. Özbaydar’a (1990) göre Motiv, organizmayı etkileyerek bir gaye için harekete sevk eden şey demektir. Böylece bir motiv, bir kimsenin davranışını etkilediği zaman o kimsenin motivasyonundan bahsedilebilir(8).

Motivasyon, bir motivin etkisiyle ve mevcut şartlara bağlı olarak bir davranışa, yani spor faaliyetine yol açan ve faaliyeti sürdüren sürecin adıdır”(9). Öğrenme yaşantılarının yanında, farklı kişilik özellikleri, çevresel etkenler, önceki yaşantılar benlik kavramı, fiziksel iyi olma durumlarıyla motivasyonla ilişkilidir(10). Motivasyonun motivasyonsuzluk, içsel ve dışsal kaynakları vardır:

İçsel motivasyon: İçsel motivasyonda davranışın nedenselliği bireyin içindedir. Bu tür motivasyon bireylerin ihtiyaçlarından kaynaklanır.

Dışsal motivasyon: Davranışın nedenselliği bireyin dışında, çevredeyse, bu dışsal motivasyon olur. Bu kapsamda verilen ödüller ve cezalar, yönetici, öğretmen ve aldıkları sosyal destek ve cesaretlendirmeler dışsal motivasyon kaynaklarıdır(11).

Yetersiz motivasyon: Bireyler eylemleriyle sonuçları arasındaki bağlantıyı algılayamadıkları zaman güdülenmeme durumu söz konusudur. Bu kişiler ne içsel olarak ne de dışsal olarak güdülenmezler. Güdülenmemiş olan bireyler yetersizlik duyguları yaşarlar ve olanları kontrol edemeyeceklerine ilişkin bir beklenti içerisindeyler(12).

2.1.1. Güdüleme Kuramları

İnsanların başarıya gdlemesini anlamamıza yardımcı olacak kavramlar, farklı araştırmacılar tarafından ortaya atılan güdüleme kuramları şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Her kuram farklı bir güdüleme tanımını ortaya çıkarsa da, genel olarak başarının söz konusu olduğu durumları açıkladığı için, kuramların kendi aralarında tutarlılık gösterdiği ve birbirlerini tamamladıkları söylenebilir(1).

Güdü, örgüt tarafında anlamlı olan bir amacı gerçekleştirmek için bireylerin çaba harcaması olarak tanımlanmaktadır(13). Güdülenme sürecinde;

- İnsanı belli hedefe doğru iten bir iç uyarıcının mevcudiyeti,
- Bu hedefe varmak için yapılan davranışlar,
- Hedefin elde edilmesi safha vardır.

Bu bağlamda bireylerin eşit düzeyde yüksek verime ulaşmalarını sağlayacak güdüleri belirlemek amacıyla birçok araştırmacı tarafından çeşitli kuramlar ortaya atılmıştır(14).

2.1.2. Gereksinim Hiyerarşisi Kuramı

Günümüzde güdüleme kuramları içerisinde en yaygın olarak bilinen ve popülerliğini koruyan kuramlardan biri Abraham Maslow tarafından geliştirilen gereksinim hiyerarşisi kuramıdır. Maslow bireysel gereksinimleri detaylı bir şekilde incelemiş ve bunların hiyerarşik bir sistem içinde olduğunu öne srmştir(13). Bu kuramdaki İhtiyaçların temeli biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlardan oluşmaktadır.

İhtiyacı karşılayan bu gereksinimler birbirini tamamlayıcı ve destekleyici niteliktedir. Maslow insan davranışlarının yönlenmesinde en önemli etkenin gereksinimler olduğunu savunmuştur(14). Güdülemede etkili olan gereksinimleri piramit gibi merdiven basamağı şeklinde aşamalı bir düzen içinde dşnmştir (Bkz: şekil 1). Kuramın temelinde biyolojik ihtiyaçlar, üst basamaklarında ise psikolojik ihtiyaçlar yer almaktadır. Temeldeki ihtiyaçlar karşılanmadan, birey üst düzeydeki ihtiyaçlardan etkilenmez. Dolayısıyla alt düzeydeki güdüler doyuma ulaşınca, birey üst düzeydeki güdülere hazır hale gelir(15).

Şekil 1. Maslow'un Gereksinimler Zinciri

2.1.3. Fizyolojik Gereksinimler

Kuramın başlangıç noktası olarak kabul edilir. Bireyin homeostatik dengesini koruyabilmek için ihtiyaç duyduğu yiyecek, içecek, oksijen, uyku, cinsellik ve hareket etme kavramlarını içerir. Bu gereksinimler giderildikten sonra diğer gereksinimler belirecektir(15).

2.1.4. Güvenlik Gereksinimi

Bireyin fizyolojik gereksinimlerinin karşılanmasından sonra ortaya çıkan bir durumdur. Bu aşamayı iki şekilde ele almak mümkündür. Birincisi; bireyin yaşadığı toplum içerisinde barınma, korunma (kanun ve yasalar ile), çalışma ortamında fiziksel güvenliğinin sağlanması, ikincisi; günlük yaşamında sağlık kontrollerinin sağlanması, geleceğinin güven altında olmasını sağlayacak sosyal sigorta ve emeklilik haklarından yararlanabileceği bir iş imkânına sahip olması gibi(14). Spor ortamında güvenlik ise, yapılan sportif aktivite gereği fiziksel sakatlıkların önüne geçebilmek (futbolda tekmelik, boksta kask, eldiven vb.) ve seyirci saldırganlığını engellemek amacıyla çeşitli önlemlerin alınması olarak değerlendirilebilir.

2.1.5. Sosyal Gereksinimler (Ait Olma ve Sevgi)

Fizyolojik ve güvenlik gereksinimi giderildikten sonra ortaya çıkar. Genellikle toplumsal, bireyler arası ilişkiden söz edilir, hem vermeyi hem de almayı içerir. Aile, aşk, arkadaşlık gibi insanlarla sevgiye dayalı ilişkiler kurma, bir yere ait olduğunu hissetme gibi gereksinimleri kapsar. Bu gereksinimlerin eksikliğinde bireyler sosyal ilişkisi zayıf, reddedilmiş ve yalnızlık hissine kapılırlar(15).

2.1.6. Saygınlık Gereksinimi

Saygınlık gereksinimi, iki alt bölümde incelenir. Bunlar bireyin kendine duyduğu saygı ve güvendir. Diğer yandan başkalarının beğenisini ve saygısını araması ön plandadır. İnsanın kendine duyduğu saygı ve güven kapsamında, güçlü olma, başarı elde etme, olgunlaşma, ustalaşma, bağımsızlık ve özgürlük istemleri yer alır. Burada önemli olan bireyin bu iki tür saygıyı hak etmiş olmasıdır. Bunların karşılanması kendine güven, değerli olma, kendini yeterli görme hislerini verir(16).

2.1.7. Kendini Gerçekleştirme Gereksinimi

Gereksinimler hiyerarşisinin en üst basamağında yer alan bir gereksinimdir. Diğer dört basamağın yerine getirilmesinden sonra açığa çıkar. Bir bireyin yapmış olduğu işte en üst düzeyde olmayı, diğerlerinden farklı olmayı istemesi, kendi potansiyelini, yaratıcılığını, kabiliyetlerini gerçekleştirebilmeyi amaçlaması anlamına gelmektedir(13).

2.2. ERG Kuramı

Gereksinimler hiyerarşisi ile yakından ilişkili olan bu kuram Clayton Alderfer tarafından geliştirilmiştir(13). Clayton Alderfer (2005) da Maslow gibi gereksinimler hiyerarşik bir sıraya koymuştur. Fakat Maslow gibi beş kategori yerine Alderfer kuramları, varlık gereksinimleri, ilişki gereksinimleri ve gelişme gereksinimleri olarak üç temel aşamada sıralamıştır. Alderfer bu kuramla Maslow'un teorisini basitleştirmeyi amaçlamıştır. İki kuram arasında benzerlikler olmasına rağmen, ERG kuramında hiyerarşik bir yapılanmadan ziyade ihtiyaçların sırasının kişiden kişiye değişebileceği öngörülmektedir(14).

2.2.1. Varlık Gereksinimleri

Sosyal haklar ve çalışma koşullarının da içinde bulunduğu gereksinimlerin yanında fiziksel yaşamı devam ettirmek için gereken yiyecek, su, korunma ve fiziksel güvenlik gereksinimlerini içermektedir. Maslow'un ilk iki basamağının bu kümede toplandığı görülmektedir(16).

2.2.2. İlişki Gereksinimleri

Bireyin kişinin ailesi, arkadaşları üstleri ve diğer insanlarla olan ilişkileri, duygusal destek, saygı görme, tanınma ve ait olma gereksinimlerini kapsamaktadır(13).

2.2.3. Gelişme Gereksinimleri

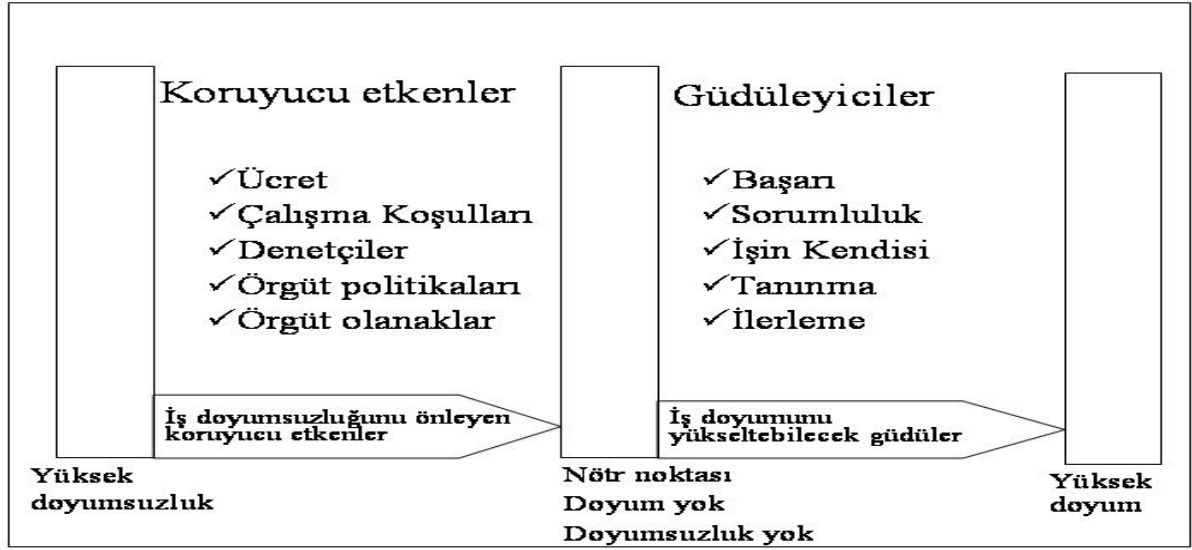
Hellriegel gelişme gereksinimlerini tanımlarken kişinin kendini geliştirebilmesi için fırsat bulmaya teşebbüs etmesi olarak ifade etmiştir. Bir insanın kendisi ya da çevresi üstünde yaratıcı ve üretici yeteneklerini kullanma, insanlar üzerinde etkiler bırakma, yeni yetenekler geliştirme istekleri de burada toplanmıştır(16). ERG kuramının, gereksinim hiyerarşisi kuramına içerik olarak benzemektedir. Fizyolojik gereksinimler ile güvenlik gereksinimleri, varlık gereksinimleri kümesinde, sosyal ve saygınlık gereksinimleri de ilişki gereksinimleri kümesinde toplanmaktadır. Kendini gerçekleştirme ile gelişme gereksinimi de benzerlik göstermektedir.

2.3. İki Etken Kuramı

Frederick Herzberg tarafından geliştirilen bu kuram örgüt çalışanları üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda ortaya atılmış, yapılan iş ve başarıma duyguları ile ilgili iki etkenden söz edilmektedir. Bu iki etkenin kapsamına giren, önem sırasına göre dizilemeyen alt etkenler belirlenmiştir. Bunlar; tanınma, başarı elde etme, gelişme olanakları, ilerleme, ücret, örgüt içi ilişkiler, denetim teknikleri, sorumluluk, şirket yönetim sistemi, çalışma koşulları, işin kendisi, özel yaşamdaki etkenler, statü ve iş güvenliği şeklinde ifade edilmiştir(13).

Herzberg'in kuramı gereksinimlerin ne zaman güdüleyici olacakları sorusuna cevap vermektedir. Önceki kuramlarda sınırlandırılanlar gereksinimlerdi, yani insanların içsel durumuydu. Herzberg, insanların çalışma yaşamında elde etmek istedikleri amaçlarla, kaçınmaya çalıştıkları etmenleri sıralamıştır. İş doyumuna yol açan etkenlerle iş doyumsuzluğuna yol açan etkenlerin farklı olduğunu savunmaktadır(16).

Şekil 2. Herzberg'in İki Etken Kuramı

İki etken kuramına yapılan eleştirilerin başında ekonomik güdüleme faktörlerinin ikinci plana atılması gelir. Herzberg'in çalışma yaptığı grubun satın alma gücünün yüksek olması işgörenlerin farklı güdüleme faktörlerine yönelmesine neden olabileceği ve bu nedenle araştırma sonuçlarının evrensel anlamda geçerli sayılmasının doğru olmayacağı belirtilmiştir(14).

2.4. Eşitlik (Denkserlik) Kuramı

Adams, tarafından geliştirilen bu kuramda, bireyin yaptığı iş karşılığında elde ettiği girdi-çıkıtı oranlarıyla, başka bir bireyin aynı iş karşılığında elde ettiği girdi-çıkıtı oranları karşılaştırdığında eğer eşitlik yoksa ortaya bir adaletsizliğin çıkacağı ve doğal olarak kişinin güdülenmesini düşüreceğinden performansını da olumsuz yönde etkileyeceği savunulmaktadır(15,13).

Özkalp ve Kirel (1996), kişi bu kuramda gösterdiği gayret ve çaba sonunda elde ettiği sonucu aynı iş ortamında başkalarının sarf ettiği gayret ve elde ettikleri sonuç ile karşılaştırması şeklinde açıklamıştır. Bu kurama göre, ücret veya ödül arttığında yapılan iş, yani verimde artar. Verim artarken yapılan işin niteliğinde düşüş olmaması önemlidir. Bu bağlamda nitelikli iş gücüne verilecek ödüllerde farklılaşacağından, birey yaptığı işin nitelikli olmasına önem verecektir(17).

2.5. McGregor'un X ve Y Kuramı

McGregor (1960), Maslow'un kuramına dayanarak X kuramı ile Y kuramı şeklinde adlandırdığı birbirine zıt görüşler içeren iki kuram ileri sürmüştür. Yöneticilerin davranışlarını belirleyen en önemli unsurlardan birisi onların insan davranışları hakkındaki varsayımlarıdır(16).

2.5.1. X Kuramı

Bu kurama göre insan çalışmayı sevmez ve işten mümkün olduğunca kaçmaya çalışır. Sorumluluk yüklenmek istemez, fazla istekli değildir ve güvenceyi her şeye tercih eder. Bundan dolayı insanları çalıştırmak için onları zorlamalı, yakından kontrol etmeli ve amaçları gerçekleştirmeleri için yeri geldiğinde cezalandırma da kullanılmalıdır.

2.5.2. Y Kuramı

Bu kuramda ise, kişi için iş, oyun ve dinlenme kadar doğaldır. Kişi doğuştan tembel değildir, onu bu hale getiren tecrübeleridir. Kişi belirlediği amaç doğrultusunda kendi kendini kontrol ederek çalışır. Her insanın potansiyeli vardır. Uygun şartlar altında kişi bunları geliştirir ve daha fazla sorumluluk yüklenmeyi öğrenir. Dolayısıyla, yöneticinin yapması gereken, uygun bir ortam yaratarak çalışanın kendini geliştirmesini sağlamaktır. Y kuramının felsefesi, işletmenin amaçları ile çalışanların kendi hedeflerini bütünleştirmeyi gerçekleştirerek kişisel gelişimi sağlamaktır(16).

2.6. Başarı Güdüsü Kuramı

Bu alandaki önemli çalışmalar 1938 yılında Murray tarafından başlamış, McClelland, Atkinson ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş, güdülerin hareket için ana belirleyici olduğunu savunmaktadır(17).

Murray'a (1955) göre gereksinimler gözlenebilen davranışlardan belirlenemez ve gereksinimler içsel eğilimlerle öğrenilmiş davranışlardır. İnsanlarda çeşitli, kimi zaman birbirleriyle çatışan gereksinimler de olabileceğini belirtmiştir. Bu görüşlerden hareket eden McClelland'a göre, bireyler güzel duygular, durumlar arayacak, güzel olmayan duygulardan kaçma eğilimi gösterecektir. İnsan hoş bir durumun içindeyken kendinden ve çevresinden bir takım uyaranlar alır, işte hoş olan durumlarla birlikte oluşan uyaranlar, duygusal durumlarla

birleşerek gelecekte de kişinin karşısına çıktıklarında o kişinin yine hoş olan durumlara yönelmesini sağlar. Eğer olumsuz duygusal durumlar yaşamış ise ileride bu tür durumlardan kaçınma eğilimi gösterirler(16).

Başarı motivasyonu aslında, iki kişilik yapısını içermektedir. Bunlar başarılı olma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsüdür. Başarılı olma güdüsü “elde edilen başarıdan gurur duyma ve tatmin olma deneyimleri yaşama özelliği” olarak tanımlanırken, başarısızlıktan kaçınma güdüsü “başarısız sonuçlardan utanma ya da üzüntü deneyimleri yaşama özelliği” olarak tanımlanabilir. Teori davranışlarımızın bu iki güdü arasındaki dengeden etkilendiğini ileri sürmektedir(18).

Başarı motivasyonu, bir işi ustaca yapma, mükemmel olarak başarma, engellerin üstesinden gelme, diğerlerinden daha iyi yapma olarak tanımlamıştır(19). Diğer bir anlamda, başarı motivasyonu başarısızlığa direnme, bir görevi başarmak için uğraşma olarak tanımlanabilir(18). Her birey, kendini tatmin eden ve huzur verici durumları arama, rahatsız edici durumlardan kaçınma eğilimi gösterir(20).

Başarı motivasyonunun iç motivasyonu temsil ettiği düşünülmektedir, ancak başarı motivasyonu dışsal faktörlerden etkilenmektedir. Bu dışsal faktörlerin başında ise hedef uygunluğu, aktiviteye katılım sebebi ve ödüller gelmektedir(21).

Wann'a (1996) göre başarı gereksinimi düşük ve yüksek bireyler arasında çeşitli farklılıklar her zaman olmuştur. Bu farklılıklar, başarı gereksinimi düşük bireyler, kolay görevleri tercih ederken, başarı gereksinimi yüksek bireyler ise; orta düzeyde mücadeleci görevleri tercih ederler(22). Başarı gereksinimi yüksek bireyler, zorluğu orta derecede olan görevleri tercih etmeye eğilimlidirler. Başarı gereksinimi yüksek olan bireyler daha az mücadele ve haz sağladığından dolayı kolay görevlerden; başarı olasılıklarını çok düşürdüğünden aşırı derece zor görevlerden de kaçınırlar. Başarı motivasyonu, kişinin bir konuda başarılı olmak için çabası, yenilgi ile yüz yüze gelmesine rağmen ısrar etmesi ve başarıdan elde edeceği gurura doğru yönelmesidir. Başarı motivasyonu teorisi, kişilerin bir aktiviteye neden katıldığını, zor olanı başarmak için neden bu kadar çok efor sarf ettiğini ve bunu neden uzun süre devam ettirdiğini açıklamaktadır(23).

2.7. Spor

Bu kısımda genel hatları ile spor ile ilgili kavramlara ve tanımların yanı sıra; sporun amaç ve fonksiyonları genel bir bakış açısı ile değerlendirilecektir.

2.7.1. Spor Kavramı

Spor kelimesi etimolojik köken olarak disport (dis ve porture) kelimelerinden türemiş olup işten uzak durmak anlamına gelir. Zamanla içinde yarışma, korunma ve üstün başarı elde etme çabası olan her türlü vücut faaliyetlerini belirten ve günümüzün yaygın terimi olan "spor" türemiştir(24). Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, kişinin mücadele gücünü arttırmak yanında belirli kurallara göre, rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetler olarak da tanımlanabilir(25). Ferdi ya da kolektif oyunlar biçiminde yapılan genellikle yarışmaya yol açan, bazı kesin kurallara göre uyarlanan ve yarar beklenmeyen beden hareketlerinin tümüdür(26).

Spor bir eğitim aracı olarak, insanın karakterini oluşturan hareketler, oyunlar, yarışmalardır. Öğelerin tümünde, dinlenmek, eğlenmek olduğu kadar amaç, sosyal kaynaşmadır. Her şeyden evvel insanı bir takım ideallere sevk eder. Yapmak istenen bir şeyin neticesini en kısa zamanda almaya yardım eder. Kitleleri birbirine yakınlaştırır. Ülkelerin propaganda aletidir(27).

Spor, insanların tek başına ya da toplu olarak fiziksel, psikolojik ve düşünsel yeteneklerini önceden saptanmış bir düzen ve belli kurallar içerisinde geliştirip ortaya koymaya yönelik eylemlerin tümüne verilen genel ad olarak tanımlanmaktadır(28).

Spor, tek başına, toplu ya da takım halinde yapılan, kendine özgü kuralları teknikleri olan bedensel ve zihinsel yetilerin gelişimini sağlayan eğitici, eğlendirici uğraşdır(29).

Spor, ekonomik sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi beceri ve yetenek kazandırarak çevreye uyumu kolaylaştırmak, kişiler, toplumlar ve uluslararası dayanışma kaynaşma ve başarı sağlamak, kişinin mücadelesini arttırmak bunun yanında belli kurallara göre rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme heyecan duyma yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetlerdir(25).

Spor toplum hayatında çok değişik yollardan girmiştir. Bireylerin her zaman ilgisini çekmeyi başarmış, insanları etkisi altına almış toplumsal bir olgudur(30).

2.7.2. Sosyal Bir Olgu Olarak Spor

Spor çağdaş toplumların en önemli unsurlarındandır. Tüm dünyada spor seyredilen ya da bir şekilde icra edilen önemli bir sosyal aktivite haline gelmiştir. Spor her ülkede farklı tanım ve değerler kazanmıştır. “Spor, bireyin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, bireysel veya toplu olarak boş zaman faaliyetleri kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı, sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur”(31).

Spor başarıyı genişletme ve yarışmada üstün gelme amacı için gösterilen çabayı, bedensel bakımdan daha yetenekli olanların seçilmesini ve seçilenlerin sürekli ve yoğun bir eğitimle yetiştirilmesini gerektiriyor. Başarı gücünün artırılması, kişisel bakımdan en yüce noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun çaba olarak kabul ediliyor ve yarışmada bunun en güzel kanıtı oluyor. Spor, kişiliğin oluşumunu ve karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak amacı ile önerilen disiplin; yöneticilerin enerjiiyi biçimlendirmek için kullandıkları yöntemdir(32).

2.7.3. Sporun Temel Amaç ve Fonksiyonları

Sporun amaç ve fonksiyonlarına bakıldığında bunları genel olarak dört grupta toplamak mümkündür:

- *Fiziki gelişim,*
- *Motor gelişim (Sinir - kas gelişimi),*
- *Zihni gelişim,*
- *Sosyal gelişim.*

Sporun fiziki gelişim amacı; organizmanın fonksiyonel etkinliğini arttırmayı ve sağlıklı bir yapı kazandırmayı ifade eder. Motor gelişim sisteminin gelişmesine de yine en çok katkıyı spor hareketleri sağlamaktadır. Zihinsel gelişim amacı, bilgi ve anlayışla ilgilidir. Fiziksel faaliyetler kapsamı içinde yer alan kurallar, taktikler, spor programlarındaki çeşitli aktiviteler ve bunlara ait metotların öğrenilmesi, ayrıca sağlıklı yaşama, fiziksel uygunluk ve bunların

yaşantıdaki önemi gibi hususların öğrenilmesi ile de zihinsel gelişime katkı sağlanır. Zihinsel gelişim, bilgi kavrama ve saklama ile ilgilidir. Bunlar aracılığıyla çocukların yorum yapabilme değerlendirme, karar verme ve düşünme yetenekleri gelişir. Sporun sosyal gelişim ile ilgili amaçları hem birey hem de toplum açısından önem taşır. Spor faaliyetleri aracılığıyla bireylerin sosyal bir çevre kazanmaları ve kendilerini gerçekleştirebilmeleri mümkün olmaktadır(33).

Sporun sosyal gelişime etkileri şöyle özetlenebilir:

- Kişilik gelişimi üzerinde yapıcı etkisi vardır.
- Sportif etkinlikler sırasında çocuklar ve gençler birlikte çalışmaya yönlendirilirler.
- Arkadaşlık duygularının gelişmesine katkıda bulunur.
- Birlikte çalışma becerisi kazandırır.
- Sosyal sorumluluklar kazandırır.
- Liderlik özellikleri kazandırır.
- İyi bir yarışmacı, başkalarıyla iş birliği yapabilme ve iyi bir izleyici olabilme yeteneklerini kazandırır.
- Saldırgan davranışlar, faydalı işlere yöneltiler.
- Kendine ve başkalarına saygı, sevgi ve güven ile başkalarını kabul etme duyguları gelişir.

Kısacası, spor aktiviteleri sırasında çocukların ve gençlerin birbirleriyle olan sürekli ilişkileri, kişisel ve sosyal uyum bakımından bir laboratuvar çalışması olarak nitelendirilebilir(34).

2.8. Sporda Güdüleme

Sporda performansı etkileyen psikolojik faktörler içinde güdüleme faktörü özellikle önemli bir yer almaktadır. Çünkü güdülemenin hem niteliği hem de niceliğindeki değişiklikler, performansı son derece etkilemektedir. Nitelik açısından güdüleme ikiye ayrılır. Bunlar genel spor güdülemesi ve özel spor güdülemesidir. Genel spor güdülemesinde görev genellikle antrenörlere düşmektedir. Bu nedenle antrenör, çalıştırdığı sporcunun kişiliğini

bilen, onun sosyal ve psikolojik gereksinimlerini tanıyan, onun nasıl motive edilebileceğini tahmin edebilen iyi bir psikolog olmalı, sonra da toplumun kişiliğın şekillenmesi üzerine olan etkilerini kabul ederek, çalışmalarına yön vermeye yetecek kadar sosyoloji bilmelidir(35).

Sporcusunu motive etmek isteyen bir antrenör, önce sporcusunun mevcut motivasyonunu niteliğini doğru saptamak zorundadır. Bunun saptamak için bazı testlerden yararlanabileceği gibi, kendi sezgi ve deneyimleri de çok önemlidir. Antrenör, bu sezgi ve deneyimlerinin yardımı ile sporcusunu sürekli olarak gözlemler. Antrenmanda, yarışmada, yolculukta, başarı ve başarısızlık hallerinde, sosyal ilişkilerinde onun tepki ve davranışları doğru değerlendirildiği takdirde, hocaya doğru ve kesin bilgiler verir. Bu testler ve gözlemler yardımı ile gerekli bilgileri kazanan antrenör görecektir ki, takımdaki sporcuların motivasyon düzey ve şekilleri farklı olduğu gibi, sosyal ve psikolojik gereksinimleri de farklıdır. Bu nedenle her sporcunun durumu birbirinden farklıdır. Bu durum özellikle takım sporlarında önemlidir. Bazen her sporcu için ayrı bir yöntem gerekmektedir. Bu ise zaman açısından hemen hemen olanaksızdır. Bu nedenle benzer özelliklere sahip sporcuları gruplamak gerekmektedir(35).

Güdüleme süreci içerisinde hem zihni hem de duygusal faktörler etkili olur. Yapılan çalışmalar, güdülemenin daha çok zihni bir süreç olduğu şeklindeki görüşü destekler niteliktedir. Fakat güdüleme ve duygusal faktörler arasında da karşılıklı bir ilişki bulunmaktadır. Bir yandan, güdülerin etkisiyle oluşan faaliyetin başarılı veya başarısız bir şekilde sonuçlanmasına bağlı olarak duygusal tepkiler ortaya çıkarken diğer yandan da duygular davranışlarımızı yönlendirmektedir(35).

Sporcuların müsabakalarda iyi performans gösterebilmeleri için gereken şartlardan biri de yine o sporcuların güdülemelerini saylayacak etkenleri iyi bilmektir. Sporun ve spor psikolojisinin esaslarının başında güdüleme gelmektedir. Dolayısıyla sporla az ya da çok ilgisi olan herkesin güdüleme teriminin üzerinde durması ve bu terimi çok iyi bilmesi gerekir(36). Antrenör için en önemli unsur, onun harekete geçirici özelliğine sahip olmasıdır. Onun kişiliği, inandığı prensipleri, amaçları harekete geçirici teknikleri, sporcunun gelişmesi ve başarıya ulaşmasını sağlayan önemli faktörlerdir(37).

Antrenörün güdüleme eylemini gerçekleştirebilmesi için sporcuları hakkında çeşitli bilgilere sahip olması gerekir. Bu bilgiler sporcunun kişilik, sosyoekonomik ve kültürel özellikleri ile ilgilidir. Bu bilgileri elde etmek için bazı testlerden yararlanabileceği gibi,

gözlemlerden ve çeşitli davranışlara gösterilen tepkilerden de yararlanabilir. Elde edilen bu bilgiler sporcusuna yaklaşım biçimini, seçilecek yöntemi ve yöntemin başarısını etkileyecektir(38).

Antrenör, kendisine göre neyin önemli olduğu konusunda kendi felsefesini gözden geçirmelidir. Eğer yaklaşımı başarılı değilse durumu geliştirmek için nelerin gerektiğine karar vermelidir. Kendi felsefesinin avantaj ve dezavantajlarının farkında olmalıdır. Antrenör, güdüleme için çaba harcarken hangi noktalarda başarı sağlayamadığını görebilmelidir. Güdülemenin takımı üzerinde nasıl bir etki yaptığının ve sporcuyu nasıl etkilediğinin farkında olmalıdır(37).

2.9. Eğitim

Eğitim bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir(39). Bireyin toplum standartlarını, inançlarını ve yaşam yollarını kazanmasında etkili olan; bilgi inanç ve becerileri öğrenme, öğretme ve geliştirmeyi içeren sosyal bir bilimdir(40). Başka bir tanıma göre ise eğitim, bireyin beklentisi ve gereksinimlerine dönük, sürekli ve kalıcı bir davranış değişikliği ve öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği bir yaşama alanı olarak kavramlaştırılabilir. Eğitim işlevinin en yoğun olarak öğrencilere aktarıldığı kurumlar okullardır(41).

2.9.1. Eğitim- Öğrenme İlişkisi

Organizmanın yaşamını sürdürebilmesi, büyük ölçüde çevresindeki değişmelere başarılı olarak uyum sağlama yeteneğine bağlıdır. Etkin uyum sağlama ise öğrenmeyle mümkündür. Eğitim, geçerli öğrenmelerin oluşturulmasıyla gerçekleştirilmektedir. O halde eğitime kısaca, istendik öğrenmeleri oluşturma süreci demek de mümkündür. Eğitim ister kasıtlı olarak okullarda yapılsın (formal eğitim), isterse gelişigüzel bir biçimde bireyin içinde yaşadığı tüm çevrede yapılsın (informal eğitim), sadece istendik nitelikte davranış değişmelerinin oluşturulmasını yani geçerli öğrenmeleri kapsar. Okullarda kazanılan kopya çekme, argo konuşma vb. davranışlar ise istenmedik nitelikte davranışlardır(42).

2.9.2. Eğitimin Önemi ve Amacı

Eğitimin; toplumu kurucu, koruyucu, geliştirici, denetleyici ve ona kimlik kazandırıcı role sahip olduğu gerçeği daha iyi anlaşılmalı, giderek gündelik hayatta bir etkileşim biçimi

olmanın ötesinde, anlam ve önem kazanmaya başlamıştır. Bu durum, eğitime duyulan ihtiyacın şiddetini artırmıştır(43). Eğitim; bağımsız bir toplum ve ulusu oluşturacak, moral düzeyi yüksek, sağlıklı bireylerin yetiştirilmesiyle, hem bireysel hem de evrensel bir kültüre sahip, zengin bir toplumu oluşturmayı amaçlar(44). Eğitimin, toplumsal değişmelerden sorumlu olması nedeniyle, tüm yenileşme ve gelişme girişimleri, toplumun her kesiminin ilgi alanına girmektedir. Bir toplumun refah ve mutluluğu; o toplumdaki insanların nitelikli ve sürekli eğitim almaları ve bununla kazandıkları bilgi, beceriler ile ekonomik büyümeye yapabilecekleri katkılara bağlıdır. Bunun için, sosyo-ekonomik gelişmelerin en önemli itici gücü ve verimlilik artısında en önemli faktör, toplumun eğitim düzeyidir(45).

2.10. İletişim

Fransızcadan gelen “communication” sözcüğü Latincedeki “communicatio” sözcüğünün karşılığıdır. Bunun kökenindeki “communis” kavramı birçok kişiye ya da nesneye ait olan ve ortaklaşa yapılan anlamlarını taşımaktadır. İletişim sözcüğünün, yalnız bir ileti alışverişinden çok, toplumsal nitelikli bir etkileşim ve paylaşımı içerdiğini söyleyebiliriz(46). İletişim, kişiler arasında yer alan düşünce ve duygu alışverişini sağlayan bir etkinliktir. Toplumsal yaşamın temeli olan iletişim tüm insan etkinliklerini içermektedir. Çünkü insanlar kendilerini ifade etmede ve diğer insanlarla anlaşabilmeye onları etkileyebilmek için iletişim sürecindedirler(47). İletişim en az iki kişi arasında yüz yüze gerçekleşmelidir. Kişiler arasındaki iletişimde genellikle kendiliğinden ve teklifsiz olarak meydana çıkmaktadır. İletişimi gerçekleştirenler birbirlerinde sürekli geri bildirim almaktadırlar. Roller sürece göre esnek olmaktadır. Çünkü taraflar nöbetleşe gönderici ve alıcı olarak iletişimde bulunmaktadırlar. Bu iletişimin gerçekleşmesi sırasında bireyler genellikle aynı fiziksel ortam içerisinde yer almaktadırlar(48).

Kişiler arası iletişimin en karmaşık aracı olan konuşma; bilgi aktarma, başkalarının davranışlarını yönlendirmeye, emirlerle, kimi kez şakayla, kimi kez saldırgan kırıcı sözlerle karşdakini etkilemek için kullanılmaktadır. Kişiler arası iletişim kendini sözlü ve sözsüz olmak üzere iki şekilde göstermektedir. Sözlü iletişimde konuşma en önemli yeri tutarken sözsüz iletişimde ise, yüz anlamları, göz hareketleri, beden duruşu, giyim, sesin özelliklerini içeren bu iletişim beden dili olarak bilinmektedir. Kişinin bedensel duruşu kişinin içinde

bulunduğu duygusal durumu açıklayabilmektedir. Örneğin, kızgınlık, ilgisizlik, utanma, kararsızlık örnek olarak gösterilebilmektedir(49).

İnsan diğer canlılardan farklı olarak biyolojik bir varlık olmasının yanı sıra kültürel ve toplumsal bir varlıktır. Toplumsal ve kültürel bir varlık olarak insanın iletişimi; ortak bilgilerin paylaşımı, yeni bireylerin yetişmesi, toplumsal rollerin öğrenilmesi, sanatsal biçimlerin yaratılması, bireysel olarak; insanın kendisini anlatabilmesi, bilgi ve becerilerin elde edilebilmesidir(50). Kişilerarası ilişkiler iletişime dayalı olarak gerçekleşmektedir. Bu sebeple iletişimin sağlıklı olması, kişiler için ilişkilerin derin, anlamlı ve doyurucu olmasını sağlarken, sağlıklı iletişim, anlaşılama duygusu veya istenmeyen yalnızlıktan başlayarak, çok daha derin sorunlara kadar gidebilen durumları meydana getirebilmektedir(51).

2.10.1. İletişim Kuramları

İletişim alanında yapılan araştırmaların temelinde eğitim, propaganda, telekomünikasyon, reklam ve halkla ilişkiler alanında etkiyi artırma isteği yatar. II. Dünya savaşı sonrasında önemli çalışmalar ABD’de yapılmaya başlanmıştır. 1950’li yıllar model geliştirme çalışmalarının verimli olduğu ve geliştirilen modellerle iletişim alanında birlik sağlama ve büyüme arayışının sık görüldüğu yıllardır(52). Birçok araştırmacı tarafından yapılan iletişim araştırmalarına temel olan ilk modeller Lasswell, Newcomb, Gerbner ve Jacopsen tarafından geliştirilmiştir.

2.10.1.1. Lasswell Modeli

Lasswell, bir iletişim eylemini tanımlamanın en uygun yolunun şu sorulara cevap aramak olduğunu belirtir(53). “Kim, neyi, hangi kanaldan, kime, hangi etkiyle söyler. Lasswell’e göre iletişim çizgisel tek yönlü bir süreçtir. Şöyle ki; ileti verici tarafından mesaj olarak çıkmakta kanal sayesinde alıcıya erişmekte ve böylece mesaj alıcı da değişikliğe yol açmaktadır. Bu nedenle, iletişim temelde bir ikna etme süreci olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca Lasswell, mesajların her zaman etkileyici olduğunu varsayar. Mesaj kaynak tarafından gönderilmekte, kanal sayesinde hedefe erişmekte ve neticede değişikliğe yol açmaktadır.

1948’de ortaya atılan bu modelde, vericinin etkileme amacı temel alınmıştır. Lasswell’e göre mesajlar uyaranları, alıcıda ortaya çıkan değişiklik ise tepkiyi oluşturur. Etki

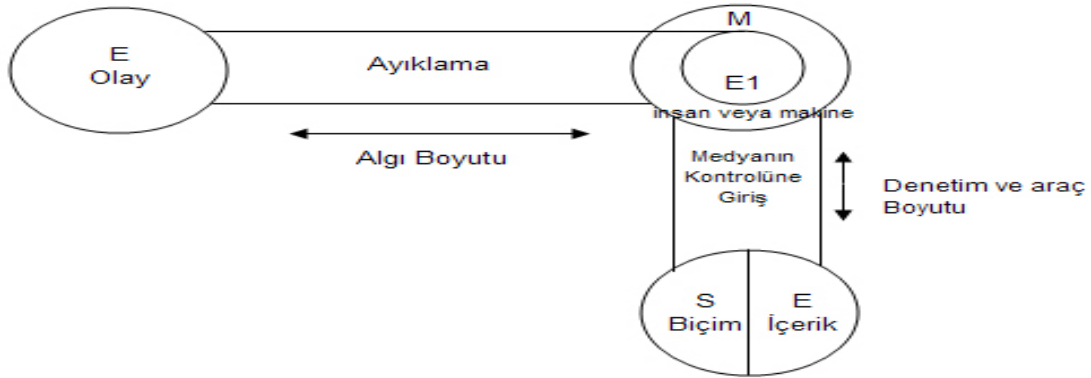
ile tepki doğrudan birbirleriyle ilişkili biçimde ortaya çıkar. Ancak bu, tek yönlü bir iletişim modelidir. Geribildirim göz ardı edilmiştir(54).

2.10.1.2. Newcomb Modeli

Newcomb, (1953) iki kişi arasındaki iletişim ilişkisinin dinamiklerini açıklamaktadır. Newcomb kişiler arası ilişkilerde davranışın ortaya çıkmasını sağlayan ve destekleyen bilgiyi aramak, var olan koşulları ve bilgiyi ortaya koymak amacıyla bu modeli geliştirmiştir. Bununla birlikte üçgen modeli sosyal ilişkilerdeki iletişimin rolüne önem vererek, toplumsal ilişkilerde dengeyi sağlamada en önemli unsurun iletişim olduğunu vurgulamaktadır(55).

Gerbner işletmelerde geniş amaçlı bir iletişim modeli üretmeye çabalamıştır. İletiyi gerçeklikle ilişkilendirmiştir. İletişim süreci iki boyutu ile ele alınmaktadır. Bunlar algılama ve denetimdir(56). Gerbner İletişim Modeli Şekil 3 te gösterilmiştir.

Şekil 3. Gerbner İletişim Modeli

Yatay düzey: Sürecin başında bir E olayı bulunmaktadır. M belirli bir gerçekliği algılayandır. (bir kişi veya örneğin kamera, mikrofon gibi bir makine olabilir) E ile E1 arasındaki ilişki bir ayıklama olarak anlaşılabilir. Zira M, E'nin tümünü kabul etmeyebilir. M bir makineyse ayıklama onun kapasitesi ve kavrayışıyla belirlenmektedir. M bir kişiye, ayıklama daha karmaşık olacaktır. Zira birey otomatik olarak ve bir mekanik araç gibi uyarıyı kabul etmez. Kabul süreci öznenin tüm yaşantısını kapsayan bir müzakere, etkileşiminin sonucudur.

Dikey düzey: Gerbner'in SE olarak adlandırdığı şey, E olayına ilişkin E1 tarafından kavranmış olan simgenin nakledilmiş halidir. Olaya ilişkin bu simge doğal olarak ileti

kavrama ile adlandırılmaktadır. Bu iletinin temsil ettiği çerçeve S (simgeyi gösteren) ve E (içeriği ihtiva eden) olarak ikiye ayrılmaktadır. Böylece öznenin seçtikleri arasında çok sayıda S olabilir. E'yi en iyi temsil edebilecek S'yi bulmak iletişimci için en zor iştir(56).

2.10.1.3. Jacopson Modeli

Jacopson iletişimde kullanılan ağları beş farklı şekilde ifade etmiştir. Bunlar, merkezi model, zincir modeli, y tipi iletişim ağı, dairesel model ve yıldız türü iletişim modelleridir(57).

Merkezi model ast ve üst ilişkilerinin belirgin olduğu geleneksel örgütlerde sıkça kullanılmaktadır. Bu iletişim ağında tüm bilgi akışı grup lideri olan merkezdeki kişi kanalıyla gerçekleşir ve diğer bireyler birbiri ile iletişim kuramazlar(57). İki seviyeli hiyerarşinin hâkim olduğu bu modelin en yapısal ve merkezietçi özelliğe sahip olan iletişim modeli olduğu söylenebilir. Zira her birey yalnızca bir kişiyle iletişim kurmaktadır ve iletişim kurulan bu kişi tüm bilgileri alan ve dağıtan konumundadır(58).

Zincir modeli merkezi modelden sonra en merkezietçi özelliğe sahip iletişim ağıdır. Zincir türü iletişim ağında iletişim kanallarının sayısı, üyelerin doyum, hız ve doğruluk diğer iletişim ağlarına göre orta seviyede gerçekleşmektedir(57).

Y tipi iletişim ağı iki üyenin zincir dışında kalması haricinde zincir türü iletişim ağıyla benzerlik göstermektedir(59). Ancak bu modelde doyum, hız ve doğruluk yüksek; iletişim kanalı sayısı ve grup tatmini düşüktür. Bu özelliği nedeniyle daha küçük gruplar için uygun olduğu söylenebilir.

Dairesel model üç seviyeli hiyerarşinin hâkim olduğu bir ağdır ve merkezi bir model değildir. Bu özelliği ile grup üyelerinin birbirleri ile iletişim kurma olanakları fazladır. Her üyeye eşit iletişim fırsatı tanır ve her üye hem sağında hem de solunda bulunan üyelerle iletişim kurabilir. Üyelerin her biri karar verici konumuna gelebilir ve demokratik bir iletişim modelidir(57).

Yıldız türü iletişim modeli serbest model olarak da adlandırılan bu iletişim modeli dairesel iletişim modelinin bir uzantısı niteliğindedir. Dairesel modelde her üyenin birbirleriyle etkileşimde bulunması yıldız türü iletişim modelini ortaya çıkarır. Bu modelde her üyenin istediği üyeye özgürce iletişim kurabilmesi mümkündür. İletişim daha demokratik bir yapıya sahiptir ve belirgin bir lider yoktur(58).

2.10.2. İletişim Çeşitleri

İletişim kurmak, insanların günlük, özel, toplumsal ve örgütsel yaşamlarının vazgeçilmez bir etkinliğidir. İletişim yaşamsal bir zorunluluktur. Genel olarak dört tür iletişimden söz edilir. Bunlar sözlü iletişim, sözsüz iletişim, yazılı iletişim ve elektronik iletişimdir(59).

2.10.2.1. Sözlü İletişim

Sözlü iletişim içerisinde yüz yüze görüşmeler, toplantılar ve telefonla görüşmeler bulunmaktadır. Yazılı iletişimden daha hızlı olma avantajı vardır. Çünkü alıcı yalnızca duymakla kalmayıp göndericinin mesajını yorumlamada el ve yüz hareketlerinden de faydalanır(60).

İletişim şekillerinden en etkili ve en hızlı olanı sözlü ve yüz yüze olan iletişimdir. Sözlü iletişimde gönderici (konuşan) ile alıcı (dinleyen) birebir ilişki içinde olduğu için duygu, düşünce ve bilgi aktarımı daha sağlıklı ve akıcı olmaktadır(61).

Biriyle sözlü iletişim kurarken, öncelikle sözlü mesajların, doğru olup olmadığına karar vermek gerekir. Bu da söylenecek kelimeleri, kullanılacak dil türünü iyi seçmeye bağlıdır(62). Dil ile iletişimde, kişilerin ‘ne söyledikleri’, dil-ötesi iletişimde ise ‘nasıl söyledikleri’ önemlidir. Araştırmalar, insanların günlük işlerinde, yaşamlarında söylemek istediklerini karşısındakine aktarırken, ne söylediklerinden çok nasıl söylediklerini önemseydiğini göstermektedir. İnsanların sözlerinin kapsamı kadar, ses tonlarındaki canlılık da önemlidir(63).

2.10.2.2. Sözsüz İletişim (Beden Dili)

Sözsüz iletişim, kelime ve sözcükler değil, jest ve mimikler kullanılarak yapılan iletişimdir(64). İnsanlar her yerde ve her zaman sözlü ve sözsüz iletişimde bulunurlar. Çünkü vücut, ses ve sözcükler etkili ve önemli bir iletişim aracıdır. Yapılan bir araştırmada vücudun % 55, sesin %38, sözcüklerinde %7 oranında iletişime katkıda bulunduğu saptanmıştır. Vücut dili (yüz ifadeleri, el kol hareketleri) ve sesin değişik tonlarında gönderilen sözsüz mesajlar, iletişimde kullanılan daha önemli ve etkili yöntemlerdir. Çünkü sözsüz iletişim duyguları belirtir. Bu yüzden kullanılan sözcükler, vücut dili ile birlikte uyumlu olarak kullanıldıklarında tam anlamlı ve etkili olurlar. Yoksa yalnızca sözcükler havada kalır ve hatta

farklı anlaşılırlar. Örneğin bir yönetici memura ‘aferin’ derken onun gözlerine bakıp elini sıkarak ve tebessümle söylemiyorsa bu ‘aferin’ olumsuz etki yapar ve alay etme olarak algılanır(65).

2.10.2.3. Yazılı İletişim

Yazılı iletişimin üstünlüğü, yazılı kanıt niteliğinde olmasıdır. Kişiler sözlü iletişimi belirli bir süre sonra unutabilirler. Bu nedenle yazılı kayıtların önemi büyüktür. Üstelik yazı ile tüm ilgililerin aynı mesaj almaları sağlanmış olur. Bu özellikler ile sözlü iletişime göre daha avantajlıdır. En önemli avantajı ise bilgiler kayda geçirildiği için ‘yazılı kanıt’ niteliğinde oluşudur(66).

Yazılı iletişimde etkinliğin ilk şartı, uygun kelimeleri, deyimleri seçmek ve alışılmış kişilerce kuralları belirlenmiş biçimde kelime ve deyimleri birleştirmektir. Anlaşılmayan, kişilerce önemsenmeyen kelime ve sözcüklerle gerçekleştirilen iletişim de, ya mesaj tam olarak alıcıya iletilmeyecek ya da alıcının mesajı yanlış yorumlamasına yol açacaktır(64).

2.10.3. İletişim ve Spor

İnsanın psikolojik gereksinimlerinin doyurulmasında iletişim önemli bir rol oynar. Bunlar birincil gereksinimler olduğu gibi (barınma, beslenme, cinsellik gibi), ikincil gereksinimler (sevgi, güven benliği geliştirme, dostluk) de olabilir. Birincil ve ikincil gereksinimlerin her ikisinin de odak noktası, bireyin var olma savaşıdır. Bunun içinde varlığını çevresine duyumsatma, kendisini tanıma, kendini başkalarına ifade edebilme, yeteneklerini geliştirme arzusu büyük rol oynar(66).

İletişim, duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılmasıdır. İletişim bir süreç olarak ele alındığında tanımlama; simgeler aracılığı ile bilgi, fikir, tutum ve duygu iletişimin işi olacaktır. İletişimde gönderici ve alıcı taraflar bulunur. Taraflar birbirleriyle etkileşim içerisinde dirler(67).

Etkileşim içerisinde olduğumuz canlılarda nesnelere iletişim dünyamıza girerler. Nesnelere iletişimlerimizde yer alan araçlardır, canlılar ise iletişimlarımızın hedefini oluştururlar. İnsanlar arası iletişim temel olarak duygu ve düşünce alışverişini yürütme düzenleridir. Burada ana öge anlatmaktır. İletişimi kuran ve başlatan kişi kendisini, duygu ve

düşünce dünyasını, ilişkilerini kendisindeki karşılıklarını açıklamak ve karşısındakine iletmek ister. Kişilerin anlatma eylemlerinin iletişim açısından amacı anlaşılmasıdır(68).

İletişim ve spor, toplumsal yaşamı belirleyen temel olgulardandır. İletişim olgusu bireyselliği gereği toplumsallığı sağlayan bir insan etkinliğidir. Bireyin olduğu kadar, toplumun var oluşunun gerçekleşmesi yine iletişimle sağlanır(69). Spor ise, toplumsal yaşamın olmazsa olmaz bir ögesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumun gündelik yaşamında doğrudan yer alan spor etkinlikleri her yaş ve cinse seslenebilecek bir nitelik taşımaktadır. Çeşitli dallarda gerçekleşen spor etkinlikleri, aynı zamanda toplumsal iletişime ve birlikteliğe katkı sağlamaktadır.

Genel olarak iletişimin içerik ve duygudan oluştuğu söylenebilir. İçerik mesajın özüdür ve duygu onu nasıl hissettiğinizle ilgilidir. İçerik genellikle sözlü olarak, duygular ise sözsüz olarak ifade edilir(70).

2.11. Beden Eğitimi

Beden Eğitimi, Milli Eğitimin Temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh, fikir gelişimini sağlamaktır(71). Beden eğitimi ve spor karakter oluşumu, moral verimliliğinin artırılması, ortak duygu ve davranışları yüksek bir insan varlığı ile doğrudan ilgili etkili bir eğitim faaliyetidir. Beden eğitimi dersi, okul programlarında önemli bir yere sahiptir(72).

Beden eğitimi ve spor, insanların zihni ve fikri gelişimle birlikte bedeni gelişimlerinin uyumlu olması, insanların içinde yaşadıkları toplumlarda daha sağlıklı dengeli, verimli ve daha mutlu olmalarında önemli bir rol oynar. Bunun yanında toplumların beden eğitimi ve spor faaliyetlerine katılmaları ve sonucunda da elde edecekleri başarıları yoluyla kendi ülkelerinin tanıtımını ve propagandalarını yapmaları açısından önem taşır(72).

Öğrencilerin, gelişim özellikleri göz önünde tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak geliştirmeleri beden eğitiminin genel amacıdır. Beden eğitimi bireylerin, fiziksel olarak daha güçlü, kuvvetli ve dayanıklı, is verimi yüksek, becerikli, yaratıcı ve üretken olmasına katkı sağlar. Sosyal olarak yasalara ve kurallara uyan, birbirine karşılıklı saygı duyan, yanlışları tasvip etmeyen, doğruları, güzelleri alkışlayan, yeniliği, başarıyı, gerçeği araştıran bireylerin

yetişmesini ve böylece çağdaş toplumun yaratılmasını sağlar(73). Spor ise, sosyal insanların yetiştirilmesinde eğitim ayrılmaz bir parçasıdır. Spor yoluyla sosyalleşmek, insanlar arasında menfaatsiz bir yakınlığın doğması ile insancıl kaynaşmayı gerçekleştirebilir(74).

Toplumun gelişen koşullara ayak uydurabilmesini sağlamak ve çağdaş insan profilini yaratabilmesi için eğitim, öğretim ve ders programlarının sürekli olarak yeniliklere açık olması gerekmektedir. Eğitim programlarının dinamizmine uygun süreçlere yönlendirmek suretiyle insan gücünü toplumun ihtiyacına uygun nitelikte yetiştirmek mümkün olacaktır. Bilimsel ve teknolojik gelişme he gün bir yenisinin eklendiği çağımızda bu gelişmelerin ve sonuçların insanlara aktarılması ve daha önceden var olan bilgilerin yenileriyle yer değiştirilmesi gerekmektedir(74).

Günümüzde her alanda görülen hızlı değişim ve gelişmeler beden eğitimi ve spor alanında da gözlenmektedir. Öğrencilerin zihin ve bedenlerinin gelişim göstermesi için beden eğitimi dersine de ihtiyaç duyulmaktadır. Beden eğitimi ve spor programları, öğrencilerin olgunlaşma dönemindeki bedensel ve zihinsel yönlerini nasıl geliştirip ve nasıl kullanabileceklerine olumlu katkıda bulunacaktır(75).

Başoğlu (1995)'na göre "genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, aynı zamanda kişilik yapısının eğitimidir." Beden eğitimi derslerinde kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkların tamamının değerlendirilmesi gerekir(76). Beden eğitimin ve sporun başta gelen amaçlarına baktığımızda; öğrencilerde ve bireylerde zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal yönden gelişim sağlanmaktadır. Bu derste temel amaç öğrenciye beden eğitimi ve sporu hayat boyu sevmesini sağlamak ve belirli alanlarda başarılı öğrencileri o özel alanlarda yetiştirmeyi ve geliştirmeyi hedeflemelidir. Beden eğitimi dersleri hırs kontrolsüz rekabet ve yarış vb. gibi duyguları arttırmak yerine beden eğitimi ve spor faaliyetlerini özendirme, kendini deneme ve tanıma, keşfetme aracı olarak görülmelidir(75).

2.11.1. Beden Eğitimi ve Spor

Hareket insanın en temel ihtiyacıdır. Bu nedenle bireyin bedensel gelişimini sürdürmesinde, fiziksel yeterliliğini arttırmada, psikomotor becerilerinin gelişmesi ve tüm bunları hayata geçirmede beden eğitiminin yeri önemlidir. Beden eğitiminin kişinin toplumsal

yasama uyum sağlamasında, kendini ifade etme ve paylaşımında en önemlisi demokratik yasamın devamlılığında çok önemli katkıları vardır(77).

2.11.2 Beden Eğitimi Öğretmeni İle Öğrenci İletişimi

Sporcular yüksek performansı hedeflerinde, başta antrenörleri olmak üzere kulüp idarecileri, seyirciler, basın, takım arkadaşları ve doğal olarak ailelerinden destek beklemektedir. Bu kişilerin sporcuya yaklaşımlarında kuracakları olumlu bir iletişim, pozitif düşünme, güven duyma, doğru davranışları pekiştirme ve övme hatta ödüllendirme ile mümkündür. Etkili bir iletişim ise sözlü olduğu kadar sözsüz mesajların önemini bilerek doğru ve yerinde kullanmaya dayanır. Ayrıca etkili bir iletişim için gönderilen mesajların, doğru bir şekilde algılanması da önemlidir(78).

Öğrenci ve öğretmenlerin başarılarının büyük ölçüde güçlü ve sağlam yapılandırılmış iletişim becerilerine bağlı olduğu vurgulanmaktadır(79).

Sporcuya yapılması gereken psikolojik yardımın amacına ulaşabilmesi için, sporcuya psikolojik yaklaşım çok önemlidir. Bunu doğru yapabilmek için önce sporcu kişiliği, daha sonra yardım yapılacak sporcunun kişiliği ve o sporcunun içinde bulunduğu toplum için taşıdığı önemin bilinmesi gerekir. Sürekli yüksek performans gösterme baskısı altında olan sporcuya yaklaşım esnasında bazı faktörler göz önünde bulundurulmalıdır(80).

2.12. Başarı

Genel anlamda yapılan eylemlerin sonucunda bireylerin gösterdiği çabaya dayalı olarak elde edilen ürün-sonuç başarı performans olmaktadır. Sportif eylem içinde ortaya konulan çabanın sonunda elde edilen başarı; eylem türüne ve eylemin gösterildiği alana bağlı olarak değişik şekillerde isimlendirilmektedir. Örneğin, başarı çeşitlerini değişik alanlara göre şöyle sıralamak mümkündür:

- 1.Kültür felsefesi açısından,
- 2.Pedagojik,
- 3.Hekimlik,
- 4.Fizik ve mekanik,

5. Öğrenme teorisi,
6. Antropolojik,
7. Ekonomik,
8. Sportif başarı.

Yukarıda geniş boyutlu olarak sıraladığımız başarı(performans) çeşitlerinden konumuzla doğrudan ilişkili olan sportif başarı önem kazanmaktadır(81).

2.12.1. Sportif Başarı

Bilim çevreleri özellikle spordaki başarının inanılmaz bir şekilde yükselmesinde birçok farklı yöntem üzerinde durmakta ve performansın yükselmesindeki değişkenleri ayrı ayrı test ederek her birinin hangi ortamlarda hangi sıklıkla kullanılacağına ilişkin araştırmalar yapmaktadır(81).

Sporda öğrenilen ve geliştirilen motorsal özelliklerin belli bir zaman içinde sergilenmesi işi performanstır. Sportif performansı etkileyen bazı faktörleri önem sırasına göre şöyle sıralamak mümkün olabilir. Vücut yapısı, çocukluk deneyimi, kişilik yapısı, genel motorsal yetenekler, vücut ölçüleri (Antropometrik ölçümler), önsezi gücü mevcut becerileri algılama gücü zekâ seviyesi, duyguları, istek ve arzuları, beklentileri, korkuları, cinsiyetleri ve yaşı sayılabilir(82).

2.12.2. İlgili Çalışmalar

Bu bölümde antrenör ve Beden Eğitimi öğretmenleri ile okul takımlarında oynayan sporcu öğrenciler arasındaki iletişim, sportif başarı motivasyonu ile ilgili konularda bir alan yazın taraması yapılmış, incelenmiş ve özetlenerek aktarılmıştır.

Sporcu öğrencilerin iletişim beklentileri ve motivasyon ihtiyaçları konusunda çeşitli açılardan değişik araştırmalar bulunmaktadır. Aşağıda örneklerinden bahsedileceği gibi araştırmalarda bu konular çeşitli kategoriler altında incelenmiştir. Çalışmamız ise okulda spor yapan öğrenciler ve onları çalıştıran antrenörler yani Beden Eğitimi öğretmenleri arasındaki iletişim ve başarı motivasyon ilişkisine yönelik olduğundan bu araştırmalardan farklılık göstermektedir.

Engür (2002), Başarı Gereksinimi Kuramı'nda davranışsal eğilimlerden biri olarak değerlendirilen 'Başarıya Yaklaşma Güdüsü' alt ölçeği ortalama puanlarının erkek sporcuların kadın sporculara göre daha yüksek ortalama puanlara sahip olduklarını belirlemiştir. Bunun sebebini spor ortamlarında erkekler kadar başarılı görülmeyen ya da algılanmayan kadınların başarılı olma ve elde edilen başarıdan haz ve doyum almaya gereksinim duymaması olarak yorumlamıştır. Ayrıca Engür araştırmasında Başarı Gereksinimi Kuramı'ndaki bir diğer davranışsal eğilimi ifade eden 'Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü' ortalama puan değerleri kadın sporcularda daha yüksek çıkmıştır. Kadın sporcuların başarı durumlarından kaçınma, risk almaktan korkma davranışlarının kötü performans göstermesine yönelik öngörü oluşturabileceği düşünülmüştür(83).

Aktaş ve arkadaşlarının (2006)'ın çalışmasında ise profesyonel basketbolcularda cinsiyetlere göre güç gösterme güdüsü erkeklerde; başarıyı yakalama güdüsü ise kadınlarda daha yüksek bulunmuştur. Başarısızlıktan kaçınma açısından ise istatistiksel anlamda cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır(84).

Özyalvaç'ın (2010) Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik tutum ve akademik motivasyonlarının incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada beden eğitimi dersine ilgisi ve tutumu olan fazla olan öğrencilerin akademik başarı ve motivasyonlarında artış olduğu belirlenmiştir. Buna bağlı olarak öğrencilerin akademik çalışmalarını planlamada yürütmede ve ileri düzeyde hedeflerini belirlemede Beden Eğitimi dersine yönelik tutumu ve akademik başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin başarıyı etkilediği görülmektedir denmiştir. Araştırmalar incelendiğinde bu alanda yapılmış çalışmaların geniş kapsamlı olduğu, genel olarak Beden Eğitimi alanında çalışanların çok çeşitli açılardan konuyu ele aldıkları görülmüştür. Bu çalışmada başarı motivasyonuna etki eden başarıya yaklaşma, başarısızlıktan kaçınma, güç gösterme, ceza ve ödül, yönetim tarzı, kulüp içi iletişim gibi pek çok faktör ele alınmıştır. Diğer çalışmalarda da sporcu ve antrenör iletişimi ve motivasyon konuları üzerinde durulmuştur(11).

Yurtdışında da gerek profesyonel gerekse amatör sporcu ve öğrencilerin motivasyonu ve antrenörleri ile iletişimleri konusunda birçok araştırma yapılmıştır.

Bauer (2009), hentbol oyuncularının motivasyonunda antrenör davranışlarını incelediği çalışmasında ise sürpriz bir şekilde etkinin çok büyük olmadığı sonucuna varmıştır(85).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ile bunların geçerlik ve güvenilirlik değerleri, verilerin toplanması için izlenen yol ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklerle ilgili açıklamalar yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Hayatın her alanında olduğu gibi sporda da motivasyon ile insanlar arası ilişkiler birbiri ile bağlantılı durumdadır. Bu nedenle sportif performans üzerinde antrenörle olan iletişimin başarı motivasyonu üzerindeki etkisinin incelenmesi amacıyla, Mardin ili merkezinde orta öğretim sınıflarına devam eden ve ders dışı etkinlik olarak spor yapan öğrenciler ile bir anket çalışması düzenlenmiştir.

Bu araştırmada kullanılan model; tarama yöntemidir. Tarama modelleri, geçmişte veya günümüzde var olan bir durumu olduğu şekliyle araştırmayı amaçlayan yaklaşımlardır. Bu analiz türünde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Tarama yönteminde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır(85).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Mardin ili merkez ortaöğretim okullarında eğitim gören öğrenciler oluşturmuştur. Mardin milli eğitim müdürlüğü verilerine göre, araştırmanın yapıldığı 2010–2011 eğitim ve öğretim yılında Mardin ili merkez ortaöğretim okullarında eğitim gören erkek öğrenci sayısı 5443, kadın öğrenci sayısı 3685'dir. Bu araştırmada %95 güvenilirlik ve ± 5 sapma miktarı kabul edilerek örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Örneklem girecek öğrenci sayısının (örneklem büyüklüğünün) belirlenmesinde aşağıdaki tablo kullanılmıştır(86).

Tablo 1. $\alpha=0.05$ için Örneklem Büyüklükleri

Evren Büyük- Lüğü	+ 0.03 örnekleme hatası (d)			+ 0.05 örnekleme hatası (d)			+ 0.10 örnekleme hatası (d)		
	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 Milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Tablo 1’de gösterildiği gibi örnekleme girmesi gereken öğrenci sayısı en az 370 olmalıdır. Bu araştırmanın örnekleme giren öğrenci sayısı 631’dir ve dolayısı ile bu örneklem gruplarının evreni temsil edeceği düşünülmüştür.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada; veriler iki farklı ölçek ile toplanmıştır. Bunlardan birincisi, Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğidir (SÖBMÖ). Bu ölçek, Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Tiryaki ve Gödelek (1997) tarafından yapılmıştır. SÖBMÖ toplam 40 maddeden oluşan beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçek maddeleri, 1-5 arasında puanlanabilmektedir ("hiçbir zaman, çok az, bazen, oldukça fazla ve her zaman"). Tiryaki ve Gödelek (1997) tarafından yapılan güvenilirlik analizleri sonucunda ölçeğın alfa güvenilirlik katsayıları ayrı ayrı hesaplanmıştır. Buna göre alt ölçeklerin güvenilirlik katsayıları, güç gösterme güdüsü alt ölçeğı için $r=0.81$, başarıya yaklaşma güdüsü alt ölçeğı için $r=0.82$ ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü alt ölçeğı için $r=0.80$ olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu değerler sonucunda ölçeğın Türk toplumuna uygulanabilir olduğu kararlaştırılmıştır(87).

Araştırmada kullanılan ikinci veri toplama aracı, Abakay ve Kuru (2009) tarafından geliştirilen "Antrenör İletişim Ölçeğı"dir (FAİÖ). "Futbolda Antrenör İletişim Ölçeğı" 28 maddeden oluşmaktadır ve futbolcuların antrenörleriyle olan iletişim durumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçekte 5 dereceli likert türü maddeler yer almaktadır. Tamamı olumlu ifadelerden oluşan ölçek maddeleri "Her zaman", "Sıklıkla", "Ara sıra", "Nadiren", "Hiçbir zaman" şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 28, en yüksek puan 140'dır. Ölçeğın geçerlik değeri (KMO) 0.90, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,94 olarak tespit edilmiştir(88).

3.4. Verilerin Toplanması

Ölçekler Mardin ili merkez ortaöğretim okullarında eğitim gören öğrencilere eğitim gördükleri sınıf ortamında uygulanmıştır. Bu uygulama için öncelikle öğrencilere yapılan çalışma ve uygulanacak ölçekler hakkında bilgi verilmiş, daha sonra öğrencilere ölçekleri doldurmaları istenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Ölçeklerle elde edilen veriler öncelikle bilgisayar ortamına aktarılmış, daha sonra da SPSS 16,0 paket programından yararlanılarak hesaplamalar yapılmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, ilişkisiz ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılması için varyans analizi (One-Way ANOVA, Independent samples t-test), iki değişken arasındaki farklılığın hangi ölçümden kaynaklandığını belirlemek için Tukey HSD testi Spearman's rho (r_s) korelasyon testi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, öğrencilerin “Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği” ile “Futbolda Antrenör İletişim Ölçeği”nden elde ettikleri toplam puanların, cinsiyet, branş, spor yapma yılı ve aynı antrenörle çalışma süresi değişkenlerine ilişkin farklılıkları gösteren varyans analizi sonuçları verilmiştir. Ayrıca, sporcuların başarı motivasyonu alt boyutlarından elde ettikleri puanlar ile iletişim ölçeğinden elde ettikleri puanların korelasyonuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Demografik Bilgileri

Değişkenler		F	%
Cinsiyet	Kadın	160	25,4
	Erkek	471	74,6
	Toplam	631	100
Branş	Atletizm	25	4,0
	Futbol	306	48,5
	Basketbol	121	19,2
	Voleybol	101	16,0
	Diğer	78	12,4
	Toplam	631	100
Spor Yapma Yılı	0-1 yıl	118	18,7
	2-3 yıl	159	25,2
	4 yıl+	354	56,1
	Toplam	631	100
Antrenörle Çalışma Süresi	0-1 yıl	379	60,1
	2-3 yıl	177	28,1
	4 yıl+	75	11,8
	Toplam	631	100

Yukarıdaki tablodan da görebileceğimiz gibi çalışma 160 kadın ve 471 erkek öğrenci ile yürütülmüştür. Buna göre örneklem grubunda % 25,4 kadın, % 74,6 erkek öğrenci yer almıştır. Kendisine anket uygulanan öğrencilerin yarıya yakını (% 48,5) futbol branşında yer almaktadır. Futbolu sırasıyla basketbol, voleybol, atletizm ve diğer branşlar takip etmektedir. Bu kişilerin yarısından fazlası (%56,1) ise 4 yıldan fazla süredir sporla ilgilenmektedir. Antrenörleriyle çalışma süreleri ise genel olarak 1 yıldan az zaman dilimini kapsamaktadır.

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Antrenörle İletişim Puan Dağılımları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	T	P
Antrenörle İletişim Ölçeği	Kadın	160	106,6312	20,564	,373	0,709
	Erkek	471	105,9448	19,967		

Tablo 3'teki verilere göre, öğrencilerin cinsiyet bağımsız değişkenine göre antrenörle iletişim ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. ($t=0,373$, $p>0,05$). Bu sonuca göre antrenörle iletişim konusunda kadın ve erkek öğrenciler benzer davranış ve algı düzeyine sahiptir.

Tablo 4. Öğrencilerin Antrenörle İletişim Algılarının Branş Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı fark
Gruplar Arası	9348,723	4	2337,181	5,963	,000*	▶ Futbol ile Basketbol, ▶ Diğer ile Basketbol.
Gruplar İçi	245343,362	626	391,922			
Toplam	254692,086	630				

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin antrenörle iletişim algılarının toplam puan ortalamaları ile branş bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi branş farkından kaynaklandığının belirlenebilmesi için Tukey HSD testi

yapılmış ve testin sonuçlarına göre; branşı futbol olan öğrencilerin ($\bar{X}=104,25$) ile branşı basketbol olan öğrencilerin ($\bar{X}=112,86$) arasında branşı basketbol olan olanların lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Ayrıca branşı diğer spor dalları olan öğrencilerin ($\bar{X}=100,51$) ile branşı basketbol olan öğrencilerin ($\bar{X}=112,86$) arasında branşı basketbol olan olanların lehine anlamlı farklılık görülmüştür

Tablo 5. Öğrencilerin Antrenörle İletişim Algılarının Spor Yapma Yaşı Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Spor Yapma Yaşı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	2235,247	2	1117,624	2,780	,063
Gruplar İçi	252456,839	628	402,001		
Toplam	254692,086	630			

Tablo 5'teki verilere göre, öğrencilerin spor yapma yaşı bağımsız değişkenine göre Antrenörle İletişim Ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre öğrenciler spora yeni başlamış olsalar ya da 4 yıl ve üzeri sportif faaliyetler yürütseler de bu durumun antrenörleri ile iletişimlerinde bir farklılık yaratmamaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin Antrenörle İletişim Algılarının Antrenörle Çalışma Süresi Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Antrenörle Çalışma Süresi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	42,405	3	14,135	,035	,991
Gruplar İçi	254649,680	627	406,140		
Toplam	254692,086	630			

Tablo 6'daki verilere göre, öğrencilerin antrenörle çalışma süresi bağımsız değişkenine göre Antrenörle İletişim Ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Bu durumda sporcu öğrencilerin antrenörler ile ne kadar zamandır çalışma yürüttükleri ve bunun iletişimleri üzerinde çok da belirleyici olmadığı görülmüştür.

Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre, Spora Özgü Başarı Motivasyonu Puan Dağılımları

Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği Alt Boyutları	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	T	P
Güç Gösterme	Kadın	160	37,520	7,496	-1.516	,130
	Erkek	471	38,450	6,446		
Başarıya Yaklaşma	Kadın	160	60,043	8,384	-1,435	,152
	Erkek	471	61,180	8,747		
Başarısızlıktan Kaçınma	Kadın	160	31,743	7,056	0,97	,619
	Erkek	471	31,405	7,554		

Tablo 7’deki veriler değerlendirildiğinde öğrencilerin cinsiyet bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Güç Gösterme Güdüsü alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.($t=-1.516$, $p>0.05$). Bu sonuca göre öğrencilerin cinsiyeti sportif motivasyonun güç gösterme alt boyutu üzerinde belirleyici değildir.

Tablo 7’deki verilere göre, öğrencilerin cinsiyet bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Başarıya Yaklaşma Güdüsü alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($t=-1.435$, $p>0.05$). Benzer şekilde öğrencilerin cinsiyet bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Güç Gösterme Güdüsü alt boyutu puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($t=0,97$, $p>0.05$).

Tablo 8. Öğrencilerin Güç Gösterme Algılarının Branş Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Branş	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	172,575	4	43,144	,951	,434
Gruplar İçi	28402,363	626	45,371		
Toplam	28574,938	630			

Verilere göre, öğrencilerin branş bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin güç gösterme alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Bu durumda gerek takım sporu ile uğraşan gerekse bireysel spor ile uğraşan öğrenciler benzer güç gösterme algısına sahiptir.

Tablo 9. Öğrencilerin Başarıya Yaklaşma Algılarının Branş Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Branş	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	196,189	4	49,047	,652	,626
Gruplar İçi	47102,483	626	75,244		
Toplam	47298,672	630			

Tablo 9'daki verilere göre, öğrencilerin branş bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarıya yaklaşma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Yukarıdakine benzer şekilde gerek takım sporu ile uğraşan gerekse bireysel spor ile uğraşan öğrenciler benzer başarıya yaklaşma algısına sahiptir.

Tablo 10. Öğrencilerin Başarısızlıktan Kaçınma Algılarının Branş Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Branş	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	165,675	4	41,419	,750	,558
Gruplar İçi	34584,027	626	55,246		
Toplam	34749,702	630			

Tablo 10'daki verilere göre, öğrencilerin branş bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarısızlıktan kaçınma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Kısacası gerek takım sporu ile uğraşan gerekse bireysel spor ile uğraşan öğrenciler benzer başarısızlıktan kaçınma algısına sahiptir.

Tablo 11. Öğrencilerin Güç Gösterme Algılarının Spor Yapma Yaşı Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Branş	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	39,448	2	19,724	,434	,648
Gruplar İçi	28535,490	628	45,439		
Toplam	28574,938	630			

Tablo 11'deki verilere göre, öğrencilerin spor yapma yaşı bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin güç gösterme alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre öğrencilerin spor yapma yaşları ve güç gösterme motivasyonu arasında bir bağ bulunmamaktadır.

Tablo 12. Öğrencilerin Başarıya Yaklaşma Algılarının Spor Yapma Yaşı Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Branş	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	99,234	2	49,617	,660	,517
Gruplar İçi	47199,438	628	75,158		
Toplam	47298,672	630			

Tablo 12'deki verilere göre, öğrencilerin spor yapma yaşı bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarıya yaklaşma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre öğrencilerin spor yapma yaşları ve başarıya yaklaşma motivasyonu arasında bir bağ bulunmamaktadır.

Tablo 13. Öğrencilerin Başarısızlıktan Kaçınma Algılarının Spor Yapma Yaşı Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Branş	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	35,978	2	17,989	,325	,722
Gruplar İçi	34713,724	628	55,277		
Toplam	34749,702	630			

Tablo 13'teki verilere göre, öğrencilerin spor yapma yaşı bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarısızlıktan kaçınma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre öğrencilerin spor yapma yaşları ve başarısızlıktan kaçınma motivasyonu arasında bir bağ bulunmamaktadır.

Tablo 14. Öğrencilerin Güç Gösterme Algılarının Antrenörle Çalışma Süresi Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Branş	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	264,869	3	88,290	1,955	,119
Gruplar İçi	28310,069	627	45,152		
Toplam	28574,938	630			

Tablo 14'teki verilere göre, öğrencilerin antrenörle çalışma süresi bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin güç gösterme alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 15. Öğrencilerin Başarıya Yaklaşma Algılarının Antrenörle Çalışma Süresi Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Branş	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	196,685	3	65,562	,873	,455
Gruplar İçi	47101,987	627	75,123		
Toplam	47298,672	630			

Tablo 15'teki verilere göre, öğrencilerin antrenörle çalışma süresi bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarıya yaklaşma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 16. Öğrencilerin Başarısızlıktan Kaçınma Algılarının Antrenörle Çalışma Süresi Değişkenine İlişkinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Branş	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	250,909	3	83,636	1,520	,208
Gruplar İçi	34498,793	627	55,022		
Toplam	34749,702	630			

Tablo 16'daki verilere göre, öğrencilerin antrenörle çalışma süresi bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarısızlıktan kaçınma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 17. Öğrencilerin Antrenörle İletişim Düzeyleri ve Başarı Motivasyonu Alt Boyutları Arasındaki İlişkilerin Dağılımı

Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Alt Boyutları	Antrenör İletişim Düzeyi	
	r_s	P
Güç Gösterme	0,098	0,014
Başarıya Yaklaşma	0,015	0,709
Başarısızlıktan Kaçınma	0,193	0,000

Tablo 17'deki verilere göre, öğrencilerin; güç gösterme güduları ile iletişim düzeyleri arasında zayıf ancak pozitif bir ilişki vardır (değişkenlerden biri artarken diğeri de artmaktadır), istatistiksel olarak anlamlıdır ($r_s = 0.098$, $p > 0.001$). Bu durumda öğrencilerin antrenörleri ile iletişimlerini arttıkça, öğrencilerin motivasyonları da artmaktadır.

BÖLÜM V

5.1. TARTIŞMA

Eğitim sürecinde "öğretmen yakınlığı", öğretimde önemli bir iletişim değişkeni olarak görülmekte ve aynı zamanda olumlu öğretmen davranışlarının öğrencileri motive ettiği kabul edilmektedir. Klinzing ve Jackson öğretmenlerin sözel olmayan davranışlarının kendi beklenti ve tutumlarını belirttiğini, sınıf etkileşimini düzenlediğini, içeriği örneklendirerek veya yapılandırarak öğrencilerin sözel malzemeyi anlamalarını kolaylaştırdığını belirlemişlerdir(83).

Antrenörleriyle etkili iletişim kuran sporcuların başarı motivasyonlarının yüksek olması büyük oranda; antrenörlerinin sporcu ve sporcularını iyi tanması ile mümkün olacağından, bu tarz antrenörlerinin iletişim yeteneklerinin de güçlü olduğu kabul edilmektedir(83).

Sportif motivasyon üzerine yapılan çalışmalar, özellikle spor yeteneğine olan inanç ve olumlu motivasyonel ortamlarda sporcuların performansının değişkenlik gösterdiğini belirtmektedir. Bu süreç üzerinde belirleyici olan etmenlerin araştırılması da bu nedenle büyük önem kazanmaktadır.

Spora ilişkin motivasyon üzerinde yapılan birçok çalışma mevcuttur ve cinsiyet bağımsız değişkeni de en fazla üzerinde durulan konulardan biridir.

Tablo 2'deki verilere göre öğrencilerin motivasyonu, sporun rekabete dayalı doğası ve spor ortamındaki psikolojik tedirginlik hissi nedeniyle beden eğitimi derslerinde karmaşık bir nitelik gösterirken; özellikle bu derste öğretmenlerin etkisi göz önüne alınırsa iletişim konusunun da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Çalışma kapsamında değerlendirdiğimiz ve örneklem üzerindeki verileri incelediğimiz süreç içerisinde, beden eğitim öğretmenleri ve öğrenciler arasında iletişim ortamının, sportif motivasyon üzerinde ne kadar etkili olduğu üzerine yapılan çalışmalar kısıtlı olsa da; değişkenlerden elde edilen bulguların incelenmesi de gerekmektedir. Bu sayede çalışma kapsamında incelediğimiz konu ile ilgili daha gerçekçi görüşler ortaya konulabilecektir.

Araştırmamızda Tablo 3'teki verilere göre, öğrencilerin cinsiyet bağımsız değişkenine göre antrenörle iletişim ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır($t=0,373$, $p>0.05$). Bu sonuca göre antrenörle iletişim konusunda kadın ve erkek öğrenciler benzer davranış ve algı düzeyine sahiptir. Bu durum kadın ve erkek öğrencilerin antrenörle iletişimlerinde eğitim kurumlarındaki öğretmen öğrenci ilişkisini sınırlandıran kuralların etkili olduğu düşünülmektedir.

Güzel'in (2008) yaptığı "Amatör Sporcuların Antrenörlerinden Beklentileri Konusundaki çalışmada amatör sporcuların antrenörlerinden beklentilerinde cinsiyetlerine göre bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir(89). Bu araştırma çalışma bulgularımızla benzerlik göstermektedir.

Bu noktada belirtmemiz gereken bir konu da öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarıdır. Bu derse yönelik tutumlarının öğretmenleri ile iletişimleri üzerinde etkili olduğunu da göz önüne alındığında, önceki araştırmalar konu ile ilgili ipuçları sağlayabilecektir.

Akandere, Özyalvaç ve Duman (2010)'ın yürüttükleri çalışma da; beden eğitimi dersine ilgisi ve tutumu fazla olan öğrencilerin akademik motivasyonlarında artış olduğu ve buna bağlı olarak beden eğitimi dersine yönelik tutum ile akademik başarı motivasyonu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna varmışlardır(90).

Tablo 4 verileri incelendiğinde, öğrencilerin antrenörle iletişim algılarının toplam puan ortalamaları ile branş bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi branş farkından kaynaklandığının belirlenebilmesi için Tukey HSD testi yapılmış ve testin sonuçlarına göre; branşı futbol olan öğrencilerin ($\bar{X}=104,25$) ile branşı basketbol olan öğrencilerin ($\bar{X}=112,86$) arasında branşı basketbol olan olanların lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Ayrıca branşı diğer spor dalları olan öğrencilerin ($\bar{X}=100,51$) ile branşı basketbol olan öğrencilerin ($\bar{X}=112,86$) arasında branşı basketbol olanların lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Bu farklılık, basketbol branşının dar alanda ve zamana karşı yapılan mücadelede, takım içerisindeki yardımlaşmanın daha fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 5'teki verilere göre, öğrencilerin spor yapma yaşı bağımsız değişkenine göre Antrenörle İletişim Ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). 4 yıl ve üzeri spor yapan öğrenciler ile spora yeni başlamış öğrencilerin antrenörleri ile iletişimlerinde bir farklılık görülmemiştir. Farklılığın sebebi antrenörün sporcular arasındaki, disiplini ve motivasyonu daha sağlıklı tutmaya çalışmak için bu tarz bir tutum sergilediği düşünülmektedir.

Abakay, Kuru (2011) profesyonel ve amatör futbolcuların antrenörleriyle olan iletişim düzeyi farklılıkların karşılaştırılması çalışmasında amatör futbolcuların spor yapma yıllarına göre iletişim düzeylerinin farklılaştığı saptanmıştır(91). Bu sonuç çalışma sonuçlarımızla farklılık göstermektedir. İki çalışmadaki farklı sonuçlar, maddi kazanç gözetmeden yapılan spor ile kazanç odaklı yapılan spor arasındaki fark ve beklentiler olabilir.

Tablo 6'daki verilere göre, öğrencilerin antrenörle çalışma süresi bağımsız değişkenine göre Antrenörle İletişim Ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Bu durumda sporcu öğrencilerin antrenörler ile ne kadar zamandır çalışma yürüttükleri ve bunun iletişimleri üzerinde çok da belirleyici olmadığı belirtilebilecektir. Bu durum, Antrenörün sporcular arasındaki, disiplini ve motivasyonu daha sağlıklı tutmaya çalışmak için bu tarz bir tutum sergilediği düşünülmektedir.

Abakay, Kuru (2011) Futbolda Antrenör İletişim Ölçeğinden alınan puan ortalamalarının, profesyonel futbolcuların aynı antrenörle çalışma sürelerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla varyans analizi yapılmıştır. Varyans analizi sonucunda, iletişim düzeylerinin futbolcuların aynı antrenörle çalışma sürelerine göre farklılaştığı saptanmıştır(91).

Futbolda Antrenör İletişim Ölçeğinden alınan puan ortalamalarının, amatör futbolcuların aynı antrenörle çalışma sürelerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla varyans analizi yapılmıştır. Varyans analizi sonucunda, iletişim düzeylerinin futbolcuların aynı antrenörle çalışma sürelerine göre farklılaşmadığı saptanmıştır. (83).

Profesyonel futbolcular ile ilgili çalışma sonuçları, bulgularımızla farklılık göstermemektedir, ancak amatör futbolcular ile ilgili çalışma sonuçları bulgularımızla benzerlik göstermektedir. Çalışmamızın diğer araştırma sonuçlarıyla farklılık göstermesi

amatör sporcular ve sporcu öğrencilerin çalışma sürecinde, duygusal etkiler ön plandayken profesyonel sporcularda ön planda olan ekonomik kazanç olduğu düşünülmektedir.

Tablo 7'deki veriler değerlendirildiğinde öğrencilerin cinsiyet bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Güç Gösterme Güdüsü alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($t=-1.516$, $p>0.05$). Bu sonuca göre öğrencilerin cinsiyeti sportif motivasyonun güç gösterme alt boyutu üzerinde belirleyici değildir.

Aynı tablodaki verilere göre, öğrencilerin cinsiyet bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Başarıya Yaklaşma Güdüsü alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($t=-1.435$, $p>0.05$). Benzer şekilde öğrencilerin cinsiyet bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Güç Gösterme Güdüsü alt boyutu puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($t=0,97$, $p>0.05$).

Öğrencilerin beden eğitimine derslerine katılımları, temelde başarı hedefi kuramına dayanılarak açıklanmaktadır. Yapılan çalışmalar başarı hedefleri ile beden eğitimine ilişkin tutum arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar;

Aktaş, Çobanoğlu ve Yazıcılar (2006)'ın araştırmasına göre basketbolcu sporcular arasında kadınların güç gösterme güdüsü puanları, erkeklerin güç gösterme güdüsü puanlarından daha düşük çıkmıştır. Bu sonuca göre; erkek basketbolcuların daha yüksek düzeyde güç gösterme güdüsüne sahip olduğu belirtilmiştir. Bu da çalışma bulgularımızla farklılık göstermektedir(84).

Engür, (2002) çalışmasına göre ise kadın ve erkek sporcuların "Başarıya Yaklaşma Güdüsü" ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan erkek sporcuların başarı güdülenmesinin "Başarıya Yaklaşma Güdüsü" alt ölçeğine ilişkin ortalama puanları kadınların ortalama puanından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksektir. Benzer şekilde kadın ve erkek sporcuların "Güç Gösterme Güdüsü" ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan erkek sporcuların başarı güdülenmesinin "Güç

Gösterme Güdüsü" alt ölçeğine ilişkin ortalama puanları kadınların ortalama puanından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksektir(83).

Çalışma bulgularımıza göre farklı olan bu durum ile ilgili; Engür (2002), kadın sporcuların başarısızlık yaşamama isteklerinin erkek sporculardan yüksek olmasına bağlamıştır(83).

Bu da kadın sporcuların başarı durumlarından kaçma, risk almaktan korkma ya da yaşadığı başarısızlık korkusundan dolayı kötü performans sergileme davranışı gösterebileceğine öngörü sağlamaktadır. Kişinin bu tür davranışlar sergilemesi, uğraşmış olduğu spor dalında elde ettiği konumu koruma amaçlı olabileceği gibi; kişinin kendine güveni, kendini gerçekleştirme duyumunun öne çıkmasından kaynaklanabilir. Araştırmamız sonuçlarıyla farklılık gösteren bu sonuçlar öğrencilerin anket sorularını anlamada veya cevaplama da endişeli bir tutum içerisinde doldurdukları düşünülmektedir.

Tablo 9'daki verilere göre, öğrencilerin branş bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarıya yaklaşma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Yukarıdakine benzer şekilde gerek takım sporu ile uğraşan gerekse bireysel spor ile uğraşan öğrenciler benzer başarıya yaklaşma algısına sahiptir.

Kılınç ve Ark. (2011) yaptıkları çalışma incelendiğinde sporcuların başarı motivasyonu alt faktörlerinden aldıkları puanların spor branşlarına göre anlamlı bir şekilde değişmediği görülmüştür(92). Bu bulgular çalışmamızı desteklemektedir.

Tablo 10'daki verilere göre, öğrencilerin branş bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarısızlıktan kaçınma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Kısacası gerek takım sporu ile uğraşan gerekse bireysel spor ile uğraşan öğrenciler benzer başarısızlıktan kaçınma algısına sahiptir.

Engür, (2002) Elit sporcularda başarı motivasyonunun, durumluk kaygı düzeyleri üzerindeki etkisi tezinde takım sporcuları ve bireysel sporcuların başarı güdülenmesinin 'başarıya yaklaşma güdüsü' alt ölçeği ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır(83). Bu sonuç tablo 9-10'daki çalışma bulgularımızla benzerlik göstermektedir.

Tablo 11'deki verilere göre, öğrencilerin spor yapma yaşı bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin güç gösterme alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre öğrencilerin spor yapma yaşları ve güç gösterme motivasyonu arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Bununla beraber Engür (2002) yaptığı çalışmasında sporcuların yaşları söz konusu olduğunda güç gösterme güdüsü alt ölçeğinden aldıkları ortalama puanların istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığı sonucunu bulmuştur. Yaşları 26 ve üzeri olan sporcuların diğer yaş gruplarındaki sporcuların ortalama puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde yüksek olduğu belirlenmiştir. Sportif ortamlarda yaş, gerek bireysel spor dallarında gerek ve özellikle takım sporlarında çok önemli bir role sahiptir(83). Sporda yaş olarak büyük olan sporcuların takım içerisinde organize edici, yönetsel görevlerde olduğuna yönelik genel kanı da Ergür'ün savını desteklemektedir.

Tablo 12'deki verilere göre, öğrencilerin spor yapma yaşı bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarıya yaklaşma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre öğrencilerin spor yapma yaşları ve başarıya yaklaşma motivasyonu arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Kılınç ve Ark. (2011) yaptıkları çalışma incelendiğinde sporcuların başarı motivasyonu alt faktörlerinden aldıkları puanların yaşlarına göre anlamlı bir şekilde değişmediği görülmüştür(92). Bu çalışma sonuçları çalışma bulgularımızla paralellik göstermektedir.

Tablo 13'teki verilere göre, öğrencilerin spor yapma yaşı bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarısızlıktan kaçınma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre öğrencilerin spor yapma yaşları ve başarısızlıktan kaçınma motivasyonu arasında bir ilişki bulunmamaktadır.

Çalışkan, (2001) çalışmasında sporcuların yaş değişkenine göre antrenör davranışları etkisi konusundaki görüşleri birbirinden farklılaşmadığı görülmektedir(93).

Görüldüğü üzere öğrencilerin spor yapma yaşları ve başarısızlıktan kaçınma motivasyonu arasındaki ilişki her iki çalışmada da sonuçlar birbirini desteklemektedir.

Tablo 14'teki verilere göre, öğrencilerin antrenörle çalışma süresi bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin güç gösterme alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Motivasyon durumun şartları ve motiv arasındaki oyundur. Motivasyon performansı olumlu yönde etkileyecek şekilde kullanabilmek için antrenörün sporcularını yakından tanıması uzun zaman geçirmesi ve onların ilgi ve gereksinimleri konusunda bilgiye sahip olması gerekmektedir(94). Bu görüş çalışma sonuçlarımızla farklılık göstermektedir.

Araştırma sonucunda çalışma süresi bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin güç gösterme alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması antrenörün sporcuyla kurduğu diyalog ve yaklaşım tarzı olabilir.

Tablo 15'teki verilere göre, öğrencilerin antrenörle çalışma süresi bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarıya yaklaşma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Türksoy, (2008) yapmış olduğu çalışmasında algılanan gerçek liderlik davranışı ile tercih edilen lider davranışı ve sporcu tatmini alt boyut puanlarının sporcunun antrenörle çalışma süresine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Antrenörün lider davranışında antrenörüyle 1 yıl ve üzeri çalışanların puan ortalaması diğerlerinden daha yüksektir. Antrenörüyle 0-3 ay gibi en kısa süreyle çalışma yapan sporcuların ise tatminde diğer gruplara nazaran en düşük puanı aldıkları görülmüştür. Bu sonuç itibariyle antrenörle daha uzun süre çalışmanın hem liderlikte hem de tatmin de daha pozitif bir artış sağladığını söylemek mümkündür. Antrenörlerin sık sık kulüp değiştirmesi sporcu için bir dezavantaj oluşturmaktadır. Çünkü bulgulara göre antrenörün sporcuyla birlikte çalışma süresi arttıkça sporcu açısından antrenörünün lider davranışı pozitif doğru gitmektedir(95).

Tablo 16'daki verilere göre, öğrencilerin antrenörle çalışma süresi bağımsız değişkenine göre Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin başarısızlıktan kaçınma alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Çalışkan, (2001) çalışmasında antrenörün çalışma süresi değişkeni açısından 6 yıl ve daha fazla çalışan voleybolcuları daha az süreyle çalışan oyunculara göre antrenörün takım ruhu ve motivasyonunu oluşturabilme becerisi açısından daha olumlu görüşte olduklarını

tespit edilmiştir(93). Bu sonuç çalışma bulgularımızla farklılık göstermektedir. Çalışmalar arasında ortaya çıkan fark araştırmaya katılan sporcuların aynı antrenörle ve takımla çalışma süresinin az olmasından kaynaklanmış olabilir.

Tablo 17'deki verilere göre, öğrencilerin; güç gösterme güduları ile iletişim düzeyleri arasında zayıf ancak pozitif bir ilişki vardır (değişkenlerden biri artarken diğeri de artmaktadır), istatistiksel olarak anlamlıdır ($r_s = 0.098$, $p > 0.001$). Bu durumda öğrencilerin antrenörleri ile iletişimleri arttıkça, öğrencilerin motivasyonları da artmaktadır. Antrenörle iletişim kurarken almış olduğu motivasyon sporcu performansını da etkileyebileceği düşünülmektedir.

Anket verileri değerlendirildiğinde antrenörlerin sporcu algıları çerçevesinde iletişim beceri düzeylerini ile branşları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Yılmaz ve arkadaşlarının (2008) çalışmasında da bireysel ve takım sporlarında çalışan antrenörlerin sporcu algıları çerçevesinde iletişim beceri düzeylerini inceleme yönelik çalışmalarında da branşlar arasında farklılıklar bulunmuş; bireysel spor antrenörlerinin takım sporu antrenörlerine göre iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur(96).

Cinsiyet, spor yapma yılı ve yaşı ile sportif motivasyon alt boyutları arasında ise anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. Gerçekte spor yapma yılı artan öğrencilerin, sporda başarı beklentisi her geçen yıl daha fazla önem taşıyabilmektedir. Çünkü yarışma kategorileri yaşa bağlı olarak yükselecektir. Bu da daha fazla formda kalma kaygısını beraberinde getirebilir. Fiziksel ve taktiksel olarak zorlaşan yarışma ve müsabakalar sporcu öğrenciler üzerinde baskı oluşturabilir, bu nedenle sporcu öğrenci performansını koruyabilme endişesi taşıyabilmektedir. Bu durumda dışsal motivasyon unsuru zaman geçtikçe daha fazla önem kazanacaktır. Ancak bu çalışma sonucunda bu durumun antrenör ile iletişimde çok da belirgin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Antrenörle iletişim algısının antrenörle çalışma süresine bağlı olmadığını göstermiştir. Oysa daha uzun süreler birbirini tanıyan antrenör ve sporcunun iletişimlerinin daha yüksek olacağı varsayılmaktadır.

Öğrencilerin başarıya yaklaşma güduları ile iletişim düzeyleri arasında zayıf ve pozitif bir ilişki olduğu ortaya çıkarılmıştır ($r_s = 0.015$, $p > 0.001$). Öğrencilerin başarısızlıktan kaçınma güduları ile iletişim düzeyleri arasında zayıf ve pozitif bir ilişki vardır, istatistiksel olarak

anlamlıdır ($r_s = 0,193$, $p < 0,001$). Bu iki değişken arasında bir ilişki söz edilebilir. Bu durumda antrenör ile iletişim düzeyi arttıkça öğrencilerin başarı motivasyonları da yükselmektedir. Kuşkusuz bu sonuç iletişimin öneminin ortaya konulması bakımından anlamlıdır. Çünkü birçok alanda olduğu gibi iletişimsizlik ciddi bir motivasyon kaybı ortaya çıkaracak ve bu durum öğrencilerin başarısını da ciddi anlamda etkileyecektir.

Beden eğitimi dersinde öğrencilerin durumsal/çevresel durumları, ödülleri ve beklentileri yorumlaması ya da algılaması, öğrencilerin belirli bir düşünce tarzını benimsemeleri ve beden eğitimi derslerinde bilişsel ve duygusal olarak nasıl tepki vereceklerini belirlemelerini sağlamaktadır. Bu düşünce tarzı motivasyon açısından da önemlidir.

Beden eğitimi derslerine ilişkin motivasyonel tepkileri, yaşamları boyunca fiziksel etkinlik alışkanlıklarının da temeli kabul edilmektedir. Bu nedenle incelediğimiz konu sadece beden eğitimi öğrencisi arasında ilişkili olunan yıllarda değil, öğrencilerin tüm yaşamları boyunca etkileyecek bir niteliğe sahiptir.

5.2. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Sporcu öğrenciler ile antrenörleri arasındaki iletişim düzeyleri ile spora özgü başarı motivasyonları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, cinsiyet, branş, spor yapma yılı, aynı antrenörle çalışma süresi gibi değişkenlerin, iletişim düzeyleri ve başarı motivasyonları üzerinde genel olarak etkili olmadığı görülmüştür.

Sportif performansta önemli etken olduğu düşünülen antrenörle olan iletişim düzeyinin, başarı motivasyonu alt boyutlarından güç gösterme ve başarıya yaklaşma güdülerini olumlu etkilediği söylenebilir. Mevcut farklılığın spor branşından kaynaklandığına ilişkin yapılan analizde, basketbol oynayan öğrencilerin bu yöndeki algısının, diğer spor dalları ve futbol ile ilgilenen öğrencilere göre yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Başarı ve motivasyon üzerinde etkili olduğu düşünülen iletişim algısının, araştırma sonucunda pozitif etki göstermemesi, araştırma konusu olan sporcu öğrenciler ile antrenörün, okul ortamında belli sınırlar içerisinde hareket etmesi, müfredat içeriğindeki beden eğitimi ve spor dersi sayısının azlığı ve çalışma süresinin kısıtlı olduğu söylenebilir.

Öneriler

Takım ve bireysel spor kulüplerinin antrenörlerle çalışma sürelerini uzun tutmaları gerekir. Uzun süre birlikte çalışan antrenör ve sporcunun iletişim düzeyi de artmaktadır.

Antrenör ve sporcu iletişim düzeyi yükseldikçe, başarı motivasyonu artmaktadır. Antrenör ve sporcu iletişim düzeyini oldukça yüksek tutmalıdır.

Okullardaki beden eğitimi ve spor dersi sayısı ve süresi arttırılmalıdır. Birlikte çalışma süresi arttıkça iletişim düzeyini yükseltirken, başarı motivasyonunu da olumlu etkilemektedir.

Takım kulüplerinde ve bireysel sporlarda sporcunun psikolojik olarak kendini daha rahat hissetmesi ve ifade etmesi sağlıklı bir iletişim gerekmektedir. Kulüpler, sporcular için psikolojik danışman desteği sağlamalıdır.

Spora başlama yılı başarı motivasyonu üzerinde olumlu etki yaratmaktadır. Sporcuların daha genç yaşta spora başlaması için gerekli alt yapı imkanları sağlanmalıdır.

Aynı antrenörle çalışma süresi iletişimi olumlu etkilediğinden alanında uzman antrenörler ve eğitimciler yetiştirilmelidir.

Antrenörle çalışma süresi başarıyı etkilediğinden ders spor dışı etkinlikler sosyal aktivitelerle desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

- 1-Öğülmüş S. GÜdüleme (Motivasyon) Kuramları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Araştırma Uygulama Merkezi Yayınları, 2002; 2(5): 92–105
- 2-Tiryaki Ş. Spor Psikolojisi, Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama. Eylül Kitap ve Yayınevi, Mersin, 2000.
- 3-Doğan O. Spor Psikolojisi. 2.Baskı, Nobel Kitapevi, Adana, 2005.
- 4-Lazar J. İletişim Bilimi. (Çev: Anık C.) 1.Baskı. Vadi Yayınları; Ankara, 2001.
- 5-Öğülmüş S. Eğitimde güdülenme, öğrencilerin öğrenmeye güdülenmesi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 1991.
- 6-Güven Ö. 12–16 Yaş Grubu Sporcuların Müsabaka Motivasyonu ve Antrenör Davranışları Konusunda Karşılaştıkları Bazı Sorunlar. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1996; 1(1): 29–40.
- 7-Dörnyei Z. Teaching and Researching Motivation. Longman, Essex, 2001.
- 8-Özbaydar S. İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1983; 96.
- 9-İkizler C. Sporda Başarıyı Etkileyen Psikolojik Faktörler. İstanbul, 1994; 47.
- 10-Barrett DW, Patock-Peckham JA, Hutchinson GT, Nagoshi CT. Cognitive 19. Motivation and Religious Orientation. Personality and Individual Differences 2005; 38: 461–74.
- 11-Özyalvaç NT. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitim Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2010.
- 12-Vallerand RJ, Pelletier LG, Blais MR, Briere NM, Senecal C, Valleres EF. The Academic Motivation Scale: A Measure of Intrinsic, Extrinsic and Amotivation in Education. Educational and Psychological Measurement, 1992; 52.
- 13- Çetinkanat C. Örgütlerde GÜdüleme ve İş Doyumu. 1.Baskı, Anı Yayıncılık; Ankara, 2000.
- 14- Sabuncuoğlu Z, Tüz M. Örgütsel Psikoloji. 5.Baskı, Furkan Ofset, Bursa, 2005.
- 15-Yüksel M. Duygusal zekâ ve performans ilişkisi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2006.

- 16-Onaran O. Çalışma Yaşamında Güdüleme Kuramları. 1.Baskı, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, (470); 1981.
- 17-zkalp ve Kirel rgtsel Davranış, Anadolu Üniversitesi Yayınları Açık ğretim Fakültesi No:496, Eskişehir,1996.
- 18-Cox RH. Sport Psychology, Concepts and Applications. Second Edition. Dubuque: Wm C. Brown Publishers; 1990.
- 19-Lawrence AP. The Science of Personality, New York: John Willey & Sons: 1996.
- 20-Tiryaki Ő, Gödelek E. Spora zg Başarı Motivasyonu leğinin Türk Sporcuları İin Uyarlama Çalışması. 1.Baskı, 1.Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildirileri, Bağırđan Yayınevi, Ankara, 1997.
- 21-Konter E. Sporda Motivasyon. Saray Medikal Yayıncılık, İzmir, 1995.
- 22- Wann DL., Sport psychology. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hall, 1997; 158-183.
- 23-Hayashi CT. Achievement Motivation among Anglo American and Hawaiian Physical Activity Participants; Individual Differences and Social Contextual Factors; Journal of Sport and Exercise Psychology 1996; 18(2): 194–215.
- 24-Ersoy G. Spor ve Beslenme. Milli Eğitim Basımevi Ankara, 1986; 6.
- 25-Yetim, A. Sosyoloji ve Spor. Topkar Matbaacılık. Ankara, (2000). 27-28.
- 26-Selçuk H. Temel Eğitim Okullarında Beden Eğitimi Ders Kitabı. Ak Yayıncılık, İstanbul, 1980; 5.
- 27-Savaş İ. Spor Sözlüğü Terimler ve Açıklamalar. Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993; 32.
- 28-Sevim Y. Antrenman Bilgisi, Gazi Büro Kitabevi. Ankara, 1995; 24.
- 29-İkizler C. Sporda Başarının Psikolojisi. Alfa Basım, İstanbul, 1994; 7.
- 30- Kılıçgil, E Sosyal evre ve Spor İlişkileri. Bağırđan Yayınevi, Ankara,1998; 13.
- 31-Erkal M. Sosyolojik Açıdan Spor. Formül Matbaası, İstanbul, 1982; 118–119–12.
- 32-zmen . Çağdaş Sporda Eğitim geni. Bağırđan Yayınevi, Ankara, 1999; 135.
- 33-İnal AN. Beden Eğitimi ve Spor Bilimi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2003.
- 34-Tamer K. Beden Eğitimi ve Oyun ğretimi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Açık ğretim Fakültesi Yayını No: 101, Eskişehir, 1988; 6–7.

- 35-İkizler C. Sporda Başarının Psikolojisi. 1.Baskı, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1993; 16-17.
- 36-Terzioğlu AE. Spor Eğitiminde Motivasyon Kavramı, Atatürk Eğitim Fakültesi Spor Bilimleri Dergisi,1992; 1(2): 11–13.
- 37-Çakıroğlu T. Antrenör-Sporcu İlişkileri ve Başarıda Spor Psikolojisinin önemi. Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987; 26-28.
- 38-Doğan O. Spor Psikolojisi. 2.Baskı, Nobel Kitapevi, Adana, 2005; 11-12.
- 39-Demirel Ö. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Sanatı. 8.Baskı, Pegem A Yayıncılık, 2005.
- 40-Demirel Ö, Kaya Z. Eğitim Bilimlerine Giriş. 1. Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2006.
- 41-Aydın A. Sınıf Yönetimi. Alfa Yayın, İstanbul, Basımevi, 2000.
- 42-Senemoğlu N. Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. Gazi Kitabevi, Ankara, 2002.
- 43-Özpolat A. Öğretmenlik Mesleğindeki Değişmelerin Tarihsel-Toplumsal Bağlamı. Milli Eğitim, Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar, 2005, (33): 166. [yıl 2005 Kasım 20] URL:<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/166/orta3-Özpolat.htm>. 20.11.2005.
- 44-Türkmen F. Eğitimin ekonomik ve sosyal faydaları ve Türkiye’de Eğitim Ekonomik Büyüme İlişkisinin Araştırılması. DPT, Uzmanlık Tezi, Ankara, 2002.
- 45-Eres F. Eğitimin Sosyal Faydaları. Milli Eğitim Sosyal Bilimler Dergisi, 2005; 1(167).
- 46-Zıllıoğlu, M. İletişim Nedir? 2.Basım, Cem Yayınevi, İstanbul, 2003.
- 47-Thomas G. Etkili Öğretmenlik Eğitimi, (Çev: E. Aksay). 6. Basım, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1998.
- 48-Mutlu, E. İletişim Sözlüğü. Ark Yayınevi, İstanbul, 1994.
- 49-Usluata, A. İletişim. İletişim Yayınları, Ankara, 1991.
- 50-Güler D. Eğitim iletişimi kavramı ve sistem yaklaşımı açısından eğitim iletişimi sürecinin incelenmesi. Kurgu Dergisi. 1990; 1(8):479–487.
- 51-Korkut, F. İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1996; 2(7):18–23.
- 52-Arı R, Üre Ö, Yılmaz H. Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi (Eğitimin Psikolojik Temelleri). 2. Baskı, Mikro Basım-Yayım, Konya, 1999.

- 53-Tekinalp Ş, Uzun R. İletişim-Araştırma ve Kuramları. 2.Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2006.
- 54-Fiske J. İletişim Çalışmalarına Giriş. (Çev: S. İrvan). 1.Basım, Ark Basım, Ankara,1996.
- 55-Gürüz D, Eğinli AT. Kişilerarası İletişim, Bilgiler-Etkiler-Engeller. 1.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2008.
- 56-Lazar J. İletişim Bilimi. Çev: Anık C. 1.Baskı. Vadi Yayınları; Ankara, 2001.
- 57-Tutar H. Örgütsel İletişim. 4.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2003.
- 58-Lunenburg FC, Ornstein AC. Educational Administration Concepts an Practice. 2nd Edition. California: Wadsworth Publishing Company; 1991. http://egitim.ege.edu.tr/efdergi/arsiv/2005_6/makale_5.pdf 29.05.2012
- 59-Topaloğlu M, Koç H. Büro Yönetimi. Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002.
- 60-Bartol K, Martin C. Management. 1th Edition. New York: Mc Graw-Hill Inc; 1991.
- 61-Can H. Organizasyon ve Yönetim. 5.Baskı. Siyasal Kitabevi, Ankara, 1999.
- 62-Kamp D. Takımınızın Yeteneklerini Geliştirmede İnsan Yetenekleri. (Çev: M. Zaman). 1.Baskı. Hayat Yayınları, İstanbul,1999.
- 63-Dökmen Ü. Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati. 39.Baskı. Remzi Kitapevi, İstanbul, 2008.
- 64-Erdoğan İ. İşletmelerde Davranış. 4.Baskı. Beta Basım Yayın, İstanbul, 1994.
- 65-Peker Ö, Aytürk N. Etkili Yönetim Becerileri. Yargı Yayınevi, Ankara, 2000.
- 66-Atalay A. Spor Gazeteciliği. Filiz Kitapevi Yayını, İstanbul, 1998.
- 67-Göğer İ. İletişim Ve İletişim Teknikleri. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1995.
- 68-Baltaş Z, Baltaş, A. Bedenin Dili. 27.Basım, Remzi Kitap Evi Yayını, İstanbul, 2000.
- 69-Özkök E. İletişim Kuralları Açısından Kitlelerin Çözülüşü. 1.Baskı, Tan Yayınları, Ankara, 1985.
- 70-Güven A. Ansiklopedik Spor Dünyası. Serhat Yayınları, İstanbul, 1982; 1(4).
- 71-Yaylacı F. İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi. URL:<http://www.egitim.aku.edu.tr/yayla0.htm>, 29/ 03/2007.
- 72-Şirin FE, Bozkurt İ. İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi İle İlgili Tutum Ve Uygulamaları. 4.Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa, 2005; 96–102.

- 73-Keten M. Türkiye’de Spor. Yeniden düzenlenmiş 2. baskı, Polat Ofset, İstanbul, 1993
- 74-Varis F. Eğitimde Program Geliştirme “Teori ve Teknikler” Alkım Kitapçılık Yayıncılık, 3.basım, Ankara,1994.
- 75-Gökalp M, Şahenk S. “Beden Eğitimi Derslerinde Uygulanabilecek Çok Kültürlü Oyun Örnekleri”, Uluslararası AB-Bologna Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale, Mayıs 2007, 186–196.
- 76-Başoğlu B. Ankara ili devlet liselerinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki sorunları üzerine bir araştırma. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1995.
- 77-Pate R., Corbin C., Pangrazi, B. “Physical Activity for Young People. President’s Council on Physical Fitness and Sports Research Digest”: Series 3, Eylül. 1998.
- 78-Kuter M, Öztürk F. Antrenör ve Sporcu El Kitabı. 2.Baskı, Bağırhan Yayınevi, Bursa, 1997.
- 79-Lewis PS, Goodman SH, Fandt PM. Management: Challenges in the 21st Century. New York: West Publishing Company; 1994.
- 80-Başer E. Futbolda Psikoloji ve Başarı. Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1998.
- 81-Mutlutürk G. Sportif başarının yükseltilmesinde kulüp ikliminin rolünün araştırılması. Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim dalı, Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2001.
- 82-İlgin E. Grup Performansının Yükseltilmesinde Örgütsel İklimin Rolü. 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1986, 29–30–34–35
- 83- Engür M. Elit sporcularda başarı motivasyonunun, durumluk kaygı düzeyleri üzerindeki etkisi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2002.
- 84- Aktaş Ve Ark. spormetre beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi, 2006, iv (2) 55-59 profesyonel basketbolcularda spora özgü başarı motivasyon düzeyinin cinsiyetler açısından karşılaştırılması
- 85- Bauer, J. C. The effects of coaching behaviors on motivation in handball players, Universiteit Maastricht Faculty of Health Sciences, Master Thesis, 2009.
- 86- Erkuş A. Bilimsel Araştırma Sarmalı. Seçkin Yayınları, Ankara, 2005.
- 87- Karagöz Y, Ekici S. Sosyal bilimlerde yapılan uygulamalı araştırmalarda kullanılan istatistiksel teknikler ve ölçekler. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi 2004; 5(1); 25–43.
- 88-Abakay U, Kuru E. Coach Communication Scale in Football a Study of Validity and

Reliability. International Scientific Conference Perspectives in Physical Education and Sport. 9. th Edition, Constanta, 29–31 May 2009.

89- Güzel İ.İ. amatör sporcuların antrenörlerinden beklentileri üzerine bir araştırma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek lisans Tezi Ankara 2008.

90-Akandere M, Özyalvaç N, Duman S, Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi örneği) Selçuk Üniversitesi Sosyal bilimler enstitüsü dergisi, 2010.

91- Abakay U, Kuru E. Profesyonel ve amatör futbolcuların antrenörleri ile olan iletişim düzeyi farklılıkların karşılaştırılması. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilim Dergisi, 2011; 13 (1): 125-131

92- Kılınç M. Ulucan H.kaya K, türkçapar Ü. Takımö yapanlarının sportif motivasyon düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. www.efdergi.ibu.edu.tr

93- Çalışkan G. Liderlik açısından antrenör davranışlarının sporcu performansı üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2001.

94- Motivasyon, www.sporbilim.com 02.04.2012.

95- Türksoy A. Futbolda sporcu tatmini ile antrenörlerden beklenen ve gerçekleşen liderlik davranışlarının tesbiti. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul, 2008.

96-Yılmaz İ. Çimen Z. Beden eğitimi öğretmen adaylarının iletişim beceri düzeyleri, *AÜ Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 10(3), 2008.

EK 1. Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği

Aşağıda genellikle sporcuların antrenman, yarışma ve yarışma sonrası gösterdikleri bir takım duygular, düşünceler ve davranımlar ile ilgili ifadeler verilmiştir. Lütfen her birini dikkatle okuyunuz ve kendi durumunuzu dikkate alarak verilen örnekteki gibi yanıtlayınız. İfadelerde doğru ya da yanlış yanıt yoktur. Bu nedenle daha önce verdiğiniz yanıtları geri dönüp kontrol etmeniz gerekmemektedir. Yalnızca tüm sorulara yanıt verdiğinizden emin olunuz. Sizin öz düşünceniz bizim için çok önemlidir ve araştırmamıza katkı sağlayacaktır. Ayrıca bu envanteri doldururken kimliğinize ilişkin hiçbir şey yazmayınız. Yaşınızı ve cinsiyetinizi belirtmeniz bizim için yeterlidir. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

		Hiçbir Zaman	Bazen	Çok az	Oldukçe fazla	Her zaman
	Örnek ; Yarışma Öncesi içimde garip bir sıkıntı hissedirim	1	2	3	4	5
1	Takım arkadaşlarım oyundaki mücadeleciliğime saygı duyarlar	1	2	3	4	5
2	Maçtan hemen önce gergin oluyorum ve olduğum yerde duramıyorum	1	2	3	4	5
3	Takım arkadaşlarımı oyuna ısındırma becerisine sahibim	1	2	3	4	5
4	Zor bir antrenman anında çalıştırıcının taktiri bana zorluğu unutturur	1	2	3	4	5
5	Diğerleri beni önde gelen bir yarışmacı olarak görmüyorlar	1	2	3	4	5
6	İyi bir oyun çıkartmak heyecan veriyor	1	2	3	4	5
7	Takım arkadaşlarım liderlik yeteneğime saygı duyarlar	1	2	3	4	5
8	İzleyiciler varken daha iyi oynadığımı düşünüyorum	1	2	3	4	5
9	Takım arkadaşlarım kadar sert ve dayanıklı görünmüyorum	1	2	3	4	5
10	Takım arkadaşlarım iş bitiriciliğimi ve kararlılığımı beğeniyor	1	2	3	4	5

11	Diğer oyuncuların eğitilmesi için çok çaba gösteriyorum	1	2	3	4	5
12	Sportadaki geçmiş başarılarımdan söz etmeyi sevmiyorum	1	2	3	4	5
13	Takım lideri olmaktan hoşlanıyorum	1	2	3	4	5
14	Maçta kendimi oyuna öylesine veriyorum ki geçici olarak gerçekle bağlantımı yitiriyorum	1	2	3	4	5
15	Kaybedilen bir maçtan sonra uyumakta güçlük çekiyorum	1	2	3	4	5
16	Bir maçı kazanınca kendimi çok tatmin olmuş hissediyorum	1	2	3	4	5
17	Bir maçtan önce sakin olmak benim için çok zor	1	2	3	4	5
18	Yeteneklerini geliştirmek için fazladan antrenman yapan sporcuları takdir ediyorum	1	2	3	4	5
19	İnsanların maç sırasında beni izlemelerinden hoşlanıyorum	1	2	3	4	5
20	Sporta başarılı olmayı istiyorum	1	2	3	4	5
21	Benimle aynı düzeyde olan birisiyle mücadele ederken kazanmaktan çok kaybederim.	1	2	3	4	5
22	Kaybetmek beni gereğinden fazla etkiliyor.	1	2	3	4	5
23	Sporta başarılı olmak için yıl boyu çalışmayı isterim	1	2	3	4	5
24	Amacım bir spor dalında önde gelen biri olmaktır.	1	2	3	4	5
25	Maç sırasında, maçı verebilecek bir hata yaparsam kendime gelmem biraz zaman alır.	1	2	3	4	5
26	İyi bir sporcu olmak benim için önemli değildir.	1	2	3	4	5
27	Bazen, maçı kaybettiğimizde günlerce bunu kendime dert ederim	1	2	3	4	5
28	Bir maçtan hemen sonra karnıma ağırlar girer.	1	2	3	4	5
29	Sportif kapasitemi beğenmiyorum	1	2	3	4	5
30	Çok yetenekli rakiplere karşı daha iyi oynadığımı sanıyorum.	1	2	3	4	5
31	En iyisini yapmak için çok çaba sarf ederim	1	2	3	4	5

32	Biriyle ma hakkında konuşurken heyecanlanıyorum.	1	2	3	4	5
33	Tanınmak umuduyla spor branşında çok çalışıyorum.	1	2	3	4	5
34	Bir hata yaptığımda maçın geri kalan bölümünde bu beni çok üzüyor	1	2	3	4	5
35	Bir takım arkadaşımın oynamasına yararlı olacak önerilerde bulunmaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
36	Başkaları için güç bulduğum bir görevin bana verilmesinden zevk duyuyorum	1	2	3	4	5
37	Bir maçtan önce olacakları kendime çok dert etmiyorum.	1	2	3	4	5
38	Sezon dışında sporu unutmaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
39	Maçtan önceki gece uyumakta güçlük çekiyorum	1	2	3	4	5
40	Başarıya açılan yol, şanstan çok daha fazla çalışmadan geçer.	1	2	3	4	5

EK 2. Futbolda Antrenör İletişim Ölçeği

Değerli sporcular; **Aşağıdaki** ifadelerden her biri, bir antrenörün sporcularıyla girdiği iletişim süreçlerinde sergileyebileceği bir davranışı tanımlamaktadır. Her ifade için 5 seçenek bulunmaktadır. **Lütfen antrenörünüzle iletişiminizde var olan durumu uygun boşluğa bir “X” işareti koyarak belirtiniz.** Burada doğru ya da yanlış cevap bulunmamaktadır, her ifadenin bir düzeyi mutlaka vardır. Bu sebeple bütün maddeleri yanıtlayınız. Çalışmamızın amacına ulaşabilmesi için vereceğiniz samimi ve dürüst cevaplarınız önem arz etmektedir.

Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

Branşınız: () Atletizm () Futbol () Basketbol () Voleybol () Diğer

Ne kadar süredir spor yapıyorsunuz: () 0-1 yıl () 2-3 yıl () 4 yıl ve üzeri

Şu anki Antrenörünüzle ne kadar süredir çalışıyorsunuz? () 0-1 () 2-3 yıl () 4 yıl ve üzeri

		Zama	Sıkık	Ara	Nadir	Bir	zama
1	Antrenörüm sorunlarımı dinlediğinde onun yanından rahatlayarak ayrılıyorum.						
2	Antrenörüm iyi bir dinleyicidir, bu beni onunla konuşmaya teşvik eder.						
3	Antrenörüm beni ön yargılı olmadan dinler						
4	Antrenörüm ile konuştuktan sonra beni anladığımı düşünürüm.						
5	Antrenörüm konuşurken yalnızca bana odaklanır (Dikkat dağıtıcı unsurları ortadan kaldırır)						
6	Antrenörüm ile konuşurken konu ile ilgili sorular yöneltir.						
7	Antrenörüm yanlış anlaşılmalara ortadan kaldırmak için öncelikle dinlemeyi tercih eder.						
8	Antrenörüm ona iletmek istediğim mesajın tam olarak ne olduğunu anlamaya çalışır						
9	Antrenörüm beni dinlerken heyecanlarımı anlar ve isteklerimi dikkate alır.						
10	Antrenörüm beni dinlerken duygularımı anladığımı hissettirir.						
11	Antrenörüm duygu, düşünce ve görüşlerini açık bir şekilde ifade eder						
12	Antrenörüm bize emir vermekten çok cesaretlendirmeyi tercih eder.						
13	Antrenörüm takımı, hedeflere yönelik etkili bir motive etme davranışına sahiptir						
14	Antrenörüm etkili konuşma yeteneğine sahiptir.						
15	Antrenörüm iyi bir ikna etme yeteneğine sahiptir.						
16	Antrenörüm yapmam gerekenler hakkında beni yeterince bilgilendirir.						
17	Antrenörüm gelişimler ve değişimler için bizi önceden bilgilendirir.						
18	Antrenörüm takımımızın hedef ve amaçlarını bize öğretir						
19	Antrenörüm aktardığı konu hakkında bilgilidir.						

20	Antrenörüm görüş ve fikirleri hakkındaki eleştirilere açıktır.					
21	Antrenörüm sporcularla konuşmalarında etik ilkelere sahip tutumlar gösterir.					
22	Antrenörüm bana bir eleştiri yaptığında bunun nedenini açıklar.					
23	Antrenörüm kendisini anlayıp anlamadığımı kontrol eder					
24	Antrenörüm çıkabilecek anlaşmazlıkları ve sorunları önceden kestirip müdahale edebilir.					
25	Antrenörüm ilgi, eğilim, beğeni ve isteklerimi öğrenmek için çaba gösterir.					
26	Antrenörüm kişisel ihtiyaçlarımızı göz ardı etmez.					
27	Antrenörüm neyin iyi gittiğini ve neyin düzeltilmesi gerektiğini pozitif ve yararlı bilgilerle aktarır.					
28	Antrenörüm arzu ettiği davranışı sergilediğimde beni motive edici sözler kullanır.					

ÖZGEÇMİŞ

BORA, 09.09.1985 tarihinde Mardin Kızıltepe’de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Kızıltepe’de tamamladı. Okul döneminde aktif olarak lisanslı futbol oynamış. 2004 yılında Harran Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünü yerleşti.2008 yılında mezun olduktan sonra 1 yıl boyunca Kızıltepe Endüstri Meslek ve Kız Meslek Lisesi’nde Sağlık Bilgisi ve Beden Eğitimi Öğretmenliği yaptı, 2009 yılında Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans programına başladı. Bora aynı zamanda aktif olarak futbol, basketbol ve masa tenisi hakemliği yapmış, satranç antrenörlüğü de bulunmakta ve orta düzeyde İngilizce bilmektedir.